

PhDr. Viliam Dolník

KRONIKA
OLYMPIADY
ĽUDSKÝCH
PRAV

VII.

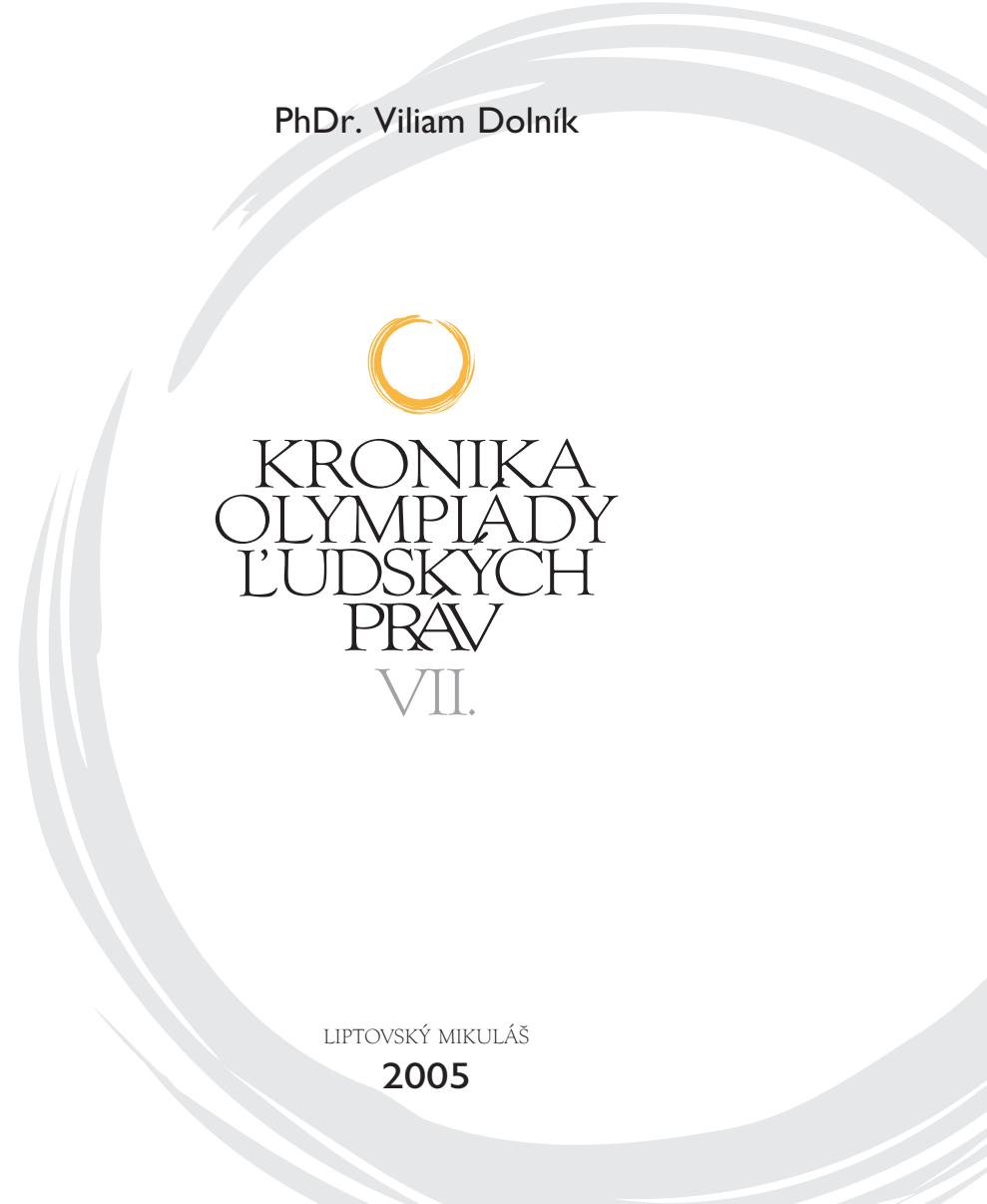

LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ
2005

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY ,
IUVENTA BRATISLAVA

OBČIANSKE ZDRUŽENIE OLYMP LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ,
PRO DONUM, SPOLOČNOSŤ PRE ROZVOJ
FILANTROPIE BRATISLAVA,
A CELOŠTÁTNĄ KOMISIA OLYMPIÁDY ĽUDSKÝCH PRÁV

PhDr. Viliam Dolník

KRONIKA
OLYMPIÁDY
ĽUDSKÝCH
PRÁV
VII.

LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ
2005

Názov: **Kronika Olympiáda ľudských práv VII.**

Editor: **PhDr. Viliam Dolník**

Posudzoval: **Prof. PhDr. Miroslav Kusý PhD.**

Náklad: **2000 ks**

Vydala: **Občianske združenie OLYMP Liptovský Mikuláš a IUVENTA Bratislava**

Grafické spracovanie: **Katarína Pernecká - SOUL Design**

Rok vydania: **2005**

Tlač: **MIRIUS Bratislava s.r.o.**

Vydanie: **I**

Olympiáda ľudských práv sa stala súčasťou projektu "**Život bez predsudkov**"

Nadácie za toleranciu a proti diskriminácii podporeného
Európskym sociálnym fondom z programu EQUAL.

ISBN:

OBSAH

I. Úvod

Miroslav Kusý: Európsky boj proti porušovaniu ľudských práv

II. Propozície VII. Ročníka

- II.1. / Školské kolo
- II.2. / Krajské kolo
- II.3. / Celoštátne finále

III. Krajské kolá

- III.1. / Krajské kolo v banskobystrickom kraji
- III.2. / Krajské kolo v bratislavskom kraji
- III.3. / Krajské kolo v košickom kraji
- III.4. / Krajské kolo v nitrianskom kraji
- III.5. / Krajské kolo v prešovskom kraji
- III.6. / Krajské kolo v trenčianskom kraji
- III.7. / Krajské kolo v trnavskom kraji
- III.8. / Krajské kolov žilinskom kraji

IV. Celoštátne finále

- IV.1. / Prvé kolo
- IV.2. / Absolútne finále
- IV.3. / Víťazi VII. ročníka OLP
- IV.4. / Sprievodné aktivity

V. Reportáže a príspevky

- V.1. / Cesty za pochopením ľudských práv - konferencia Medzinárodnej spoločnosti ľudských práv vo Frankfurte nad Mohanom
- V.2. / Medzinárodný seminár „Výchova k ľudským právam“, PRIMORSKO 2005
- V.3. / Pamäte olympioničky
- V.4. / Príspevky

VI. Organizátori a partneri

- VI.1. / Hlavní organizátori
- VI.2. / Spolupracujúce organizácie a inštitúcie
- VI.3. / Partneri

VII. Záver

Prílohy

- Príloha č. 1 Fotogaléria
- Príloha č. 2 Vítazné eseje
- Príloha č. 3 Testy v slovenskom a maďarskom jazyku
- Príloha č. 4 Kritériá pre hodnotenie eseje
- Príloha č. 5 Súťažný poriadok celoštátneho finále
- Príloha č. 6 Vyhodnotenie ankety

„Sloboda znamená zodpovednosť, preto sa jej väčšina ľudí bojí,“

GB Shaw

I. ÚVOD

Vážení priatelia,

Dostala sa Vám do rúk publikácia, ktorá mapuje v poradí už siedmy ročník úspešného projektu Olympiáda ľudských práv pre stredné školy.

Rok 2005 je pre projekt OLP zlomový a to na viacerých úrovniach. OLP sa stala oficiálnym partnerom Nadácie za toleranciu a proti diskriminácii v celoštátnej kampani v rámci projektu Život bez predstupkov, ktorý financuje Európsky sociálny fond z programu EQUAL. Aj tu platí osvedčená pravda o tom, že keď sa spoja viacerí, efekt je viacnásobný. Olympiáda ľudských práv sa stala súčasťou systému školských súťaží, čo len dokazuje to, ako potrebné je držať krok s európskymi trendmi a aké dôležité je poskytovať študentom priestor na formovanie vlastných názorov a budovať ich právne vedomie.

Olympiáda ľudských práv prešla niekoľkými kozmetickými úpravami. Okrem toho, že sme zmenili logo a vizuál olympiády, samotná súťaž zaznamenala niekoľko noviniek. Súťažiaci a ich učitelia postrehli zmenu miesta celoštátneho kola v hoteli v atraktívnom prostredí Nízkych Tatier, ako aj zmeny programovej štruktúry a vylepšenie celkovej úrovne súťaže. Za tento krok vďačíme našim partnerom Nadácii SPP a nadácií Jána Korca, ktorí preukázali úctu Vám všetkým finančnou podporou.

VII. ročník sa niesol v duchu 15. výročia Nežnej revolúcie. Okrem súťažných disciplín mali študenti možnosť stretnúť sa s významnými osobnosťami spoločenského a politického života, pozrieť si výstavu fotografií a nahliadnuť do samizdatovej literatúry. V neposlednom rade tí najlepší z najlepších získali atraktívne ceny a účasť na zahraničných seminároch vo Frankfurte nad Mohanom a v bulharskom Primorsku. Program bol naozaj bohatý a verím, že v tomto trende budeme nadálej pokračovať.

Som presvedčená, že Olympiáda ľudských práv sa stala vysoko odbornou a atraktívou súťažou študentov, ktorým nie je ľahostajný život okolo nás a prostredníctvom získaných vedomostí a zručností zmenia náš spoločný svet na lepší.

Už teraz sa tešíme na VIII. ročník OLP, ktorý prinesie niekoľko pozitívnych noviniek a opäť privítame niekoľko spoločensky významných osobností z domova i zo zahraničia.

Prajem Vám veľa úspechov

Vladislava Dolníková
PRO DONUM, Spoločnosť pre rozvoj filantropie
Spoluorganizátor súťaže

Európsky boj proti porušovaniu ľudských práv

Miroslav Kusý

Naša Olympiáda nie je len vedomostnou súťažou o jednotlivých ľudských právach, ich kategóriách, listinách, na ktorých sú zaznamenané a prípadne aj o vývoji, ktorými prešli v dejinách. To je len prvá, teoretická časť toho o čo nám v tomto diškurse ide. Jeho druhou, nemenej dôležitou praktickou časťou je poznanie spôsobov porušovania ľudských práv, ako aj inštitúcií, ktoré ľudské práva garantujú a vymáhajú, teda ktoré s týmto porušovaním bojujú.

Ľudské práva vypovedajú o dôstojnosti človeka, ich porušovanie je preto útokom proti nej. Je diskrimináciou, ktorá ľudskú dôstojnosť znehodnocuje, poníže. Zaoberať sa ľudskými právami znamená preto zaoberať sa aj všetkými formami porušujúcej ich diskriminácie. A nakoľko je Slovensko členskou krajinou Európskej únie, Rady Európy i Organizácie spojených národov, musí participovať aj na plnení úloh, na ktoré sas tieto inštitúcie v danom kontexte dnes zameriavajú.

Tu nás dokonca čaká aj celý rad doteraz nesplnených naliehavých úloh - predovšetkým v oblasti boja proti rôznym formám diskriminácie, ako aj nové úlohy, súvisiace s rozvojom a transformáciou európskej ľudskoprávnej agendy. Ide napríklad o novú Dekádu výchovy k ľudským právam pod patronátom OSN; o implementáciu dvoch dôležitých smerníc Rady EÚ (týkajúcich sa rovnakého zaobchádzania) do domácej legislatívy členských štátov; o prebudovanie EUMC (Európskeho centra pre monitorovanie rasizmu a xenofobie) na univerzálne ľudskoprávnu agentúru EÚ a tomu zodpovedajúce rozšírenie agendy národných monitorovacích stredísk (Focal Points); a napokon aj o generálnym tajomníkom OSN ohlasovanú zásadnú prestavbu OSN, s omnoho väčším dôrazom na jej ľudskoprávne východiská.

Európsky boj proti porušovaniu ľudských práv je koncentrovaný do antidiskriminačného programu, vypočítavajúceho širokú škálu základných faktorov, ktoré sú dnes najčastejším predmetom diskriminácie. Máme ich všetky zahrnuté aj v našom antidiskriminačnom zákone (pohlavie, rasa, farba pleti, vek, sexuálna orientácia, viera alebo náboženstvo, zdravotné postihnutie, politické alebo iné zmysľanie, národný alebo sociálny pôvod, majetok, rod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine).

Z celého tohto komplexu venuje súčasná Európa mimoriadnu pozornosť predovšetkým rasovej, etnickej a náboženskej diskriminácii ako najnebezpečnejším zdrojom jestvujúcich a možných konfliktov, ohrozujúcich európsku stabilitu a európsky vývoj do budúcnosti. Rozhodujúce európske organizácie majú svoje silné specializované inštitúty, venujúce sa práve tejto problematike. V rámci Rady Európy je to ECRI (Európska komisia proti rasizmu a intolerancii), ktorá si vlni pripomenuť už desiate výročie svojej existencie. Tomu zodpovedajúcim orgánom Európskej únie je EUMC (Európske centrum monitorovania rasizmu a xenofobie), ktorého Správnu radu tvoria zástupcovia všetkých členských štátov EÚ; v každom z nich má EUMC aj svoje národné monitorovacie stredisko, pripravujúce podklady pre databázu celoeurópskeho monitoringu. ECRI i EUMC vypracúvajú svoje výročné správy o situácii v jednotlivých členských krajinách RE a EÚ. Napokon aj UNESCO, ako orgán OSN, v roku 2003 prijalo svoju Integrovanú stratégiju boja proti rasizmu, diskriminácií, xenofobii a intolerancii a na jej realizáciu si vytvorilo Sekcii boja proti rasizmu a rasovej diskriminácii.

Rasová, etnická a náboženská nenávist, ústiaci v diskriminácii jednotlivca alebo sociálnej skupiny, je obvykle úzko spojená s xenofobiou voči ním. Jej základom je nedôvera voči tým, ktorí sú iní, odlišní od nás, ktorí sa správajú ináč ako my, majú inú hodnotovú škálu ako my, iné skupinové znaky a symboly a často rozprávajú aj iným, nám nezrozumiteľným jazykom. Sú to pre nás „cudzinci“ a preto sa k nim správame xenofóbne, t.j. ostrážito, podozrivavovo

až nepriateľsky ako k ľuďom inej kultúry a niekedy aj inej civilizácii. Tieto klasické korene xenofobie sú živé až dodnes, jej súčasné formy sú však viac späť s globalizačiou, s pohybom veľkých mäs ľudí rôznych kultúr cez kontinenty. Vzájomným stykom a globalizačnou integráciou sa na jednej strane rozdiely medzi nimi stierajú; na druhej strane však s migráciou rastú aj obavy z nej a silnejú tendencie k stále tvrdšiemu systémovému a inštitucionálemu petrifikovaniu xenofóbneho správania (výraznou ingerenciou štátu pri reglementovaní cudzincov, imigrantov, gastarbeiterov, odídencov a utečencov).

Všeobecná deklarácia ľudských práv už 57 rokov hlása a presadzuje, že všetci ľudia sú si rovní v dôstojnosti a právach. Pre uvedenie tejto idey do európskej každodennosti sa urobilo veľa, ešte stále však neplatí univerzálne. Xenofobia nie je len strach z cudzích ľudí, ale aj ich podceňovanie, dehonestovanie, nenávist voči ním a často aj opovrhovanie nimi. Napríklad, v súčasnosti ešte stále „možno zaznamenať, že navzdory teoretickému a inštitucionálemu odsúdeniu xenofobie západnými demokraciami pretrváva všeobecné opovrhovanie cudzincami z rozvojových krajín, zvlášť ilegálnymi gastarbeitrami, a to naprieck inštitucionálemu úsiliu boja proti rasizmu. Táto xenofobia - nevyhlásená, praktická a skrytá, ešte aj dnes nadálej prevláda v Európe a Severnej Amerike, ako aj v Japonsku. Navyše, okrem týchto skrytých foriem xenofobie stále jestvujú pomerne malé ale životašchopné xenofóbne hnutia, reprezentujúce praktické vedomie určitých sfér spoločnosti, ktoré nie sú pod inštitucionálou kontrolou štátu.“ (Kinhide Mushakoji, The Phenomenon of Xenophobia in Relation to Racism and Racial Discrimination, in: Struggle against Discrimination, UNESCO 2004, s. 33) Tento druh xenofobie je rovnako zreteľne viditeľný aj na Slovensku, kde sa priraduje k tradičnému xenofónemu správaniu voči domácim Rómom.

Cieľom boja proti xenofobii nesmie byť v demokratickej spoločnosti asimilácia odlišných jednotlivcov či skupín, pretvorenie cudzích na našich, rovnakých ako sme my sami, ale rešpektovanie ich odlišnosti, integrácia tých cudzích do spoločnosti aj s ich odlišnosťami. Rešpektovať znamená nielen vziať na vedomie existenciu cudzích ľudí - čo predstavuje iba pasívnu toleranciu, ale aj uspokojenie potreby aktívne ich spoznať, porozumieť ich odlišnosti, ich kultúre, mravom a spôsobom, pochopiť zdroje ich identity. Xenofobiu teda možno prekonávať iba výchovou k aktívnej tolerancii, systematickým poznávaním dejín a kultúry tých druhých, odlišných. Zmyslom tejto výchovy a poznávania je dospieť k postoju, hodnotiacemu dôstojnosť cudzieho človeka rovnako vysoko ako hodnotím svoju vlastnú ľudskú dôstojnosť, priznať mu tie isté ľudské práva, aké priznávam sebe.

Xenofobia nie je teda ani zdaleka tak nevinnou záležitosťou, ako by sa mohla javiť na prvý pohľad. Ako jedna z „fobii“ by mala byť predmetom psychiatrickej liečby a skutočne ním aj môže byť ako prostý strach zo všetkého cudzieho. Ako spoločenský problém, späť s rasovou, etnickou a náboženskou diskrimináciou má však omnoho zložitejšie pozadie. V tomto poňati „xenofóbiu možno považovať za kolektívny sociálny jav, zdieľaný určitými zložkami spoločnosti.“ (Kinhide Mushakoji, tamže, s. 19)

Základným východiskom celého učenia o ľudských právach je téza, že všetci ľudia sú si rovní v dôstojnosti a právach. Rasové, etnické a náboženské predsudky však hľasujú nerovnosť, preto sú diskriminačné. Tieto predsudky majú xenofóbny pôvod, úspešne proti ním bojať preto znamená ísť až k ich zdroju, teda prekonávať samotnú xenofobiu ako kolektívny sociálny jav..

Naša Olympiáda ľudských práv sa doteraz viac venovala tej prvej, teoretickej časti z celkú ľudskoprávnej agendy. Je čas pokročiť o kus ďalej a preniesť pozornosť aj na jej druhú časť, kde nás čaká celý rad ďalšej problematiky, úzko späť s ľudskými právami. Príklad xenofobie bol len ukážkou toho o aký typ nových otázok tu pôjde.

14.4.2005

II. PROPOZÍCIE VII. ROČNÍKA OĽP

V školskom roku 2004/2005 sa uskutočnil VII. ročník celoštátej súťaže Olympiáda ľudských práv stredoškolskej mládeži. Uvádzame základné informácie, ktoré sú záväzné pre všetkých súťažiacich a organizátorov.

Súťaž je trojkolová a uskutočnila sa takto:

- 1. kolo - školské - do 17. decembra 2004
- 2. kolo - krajské - v týždni od 3. do 5. februára 2005
- 3. kolo - celoštátne - 16. a 17. marca 2005 v Lipt. Jáne, hotel Sorea Máj

II. 1. ŠKOLSKÉ KOLO

- Súťaž na úrovni školy organizuje príslušná predmetová komisia spoločenských vied. Na jej návrh riaditeľ školy poverí jedného učiteľa riadením a koordinovaním súťaže.
- Spôsob prípravy a výberu súťažiacich študentov závisí od kritérií, ktoré si stanoví škola.
- Možno odporučiť formu súťaže, testu, vzájomného diskusiu s demokratickou voľbou postupujúceho, alebo výberom učiteľa...
- Do krajského kola postupuje v zásade víťaz.
- Je potrebné určiť náhradníka, o ktorého účasti rozhodne predseda krajskej komisie podľa počtu prihlásených a možnej kapacity súťaže.
- Škola je povinná poslať v stanovenom termíne prihlášku uverejnenú v prílohe propozícii na adresu predsedu krajskej komisie/adresár je uvedený v prílohe.
- Termín 17. decembra 2004 je konečný a záväzný.
- Prihlášky je nevyhnutné poslať do 7. januára 2005, po tomto termíne nemusia byť akceptované.

II.2. KRAJSKÉ KOLO

- Krajské kolá organizačne zabezpečujú krajské komisie.
- Predsedu krajskej komisie vymenúva vedúci odboru školstva KÚ na návrh predsedu celoštátej komisie OĽP.
- Uskutočnené v týždni od 3. - 5. februára 2005.
- Obsahom súťaže sú : didaktické testy a vedomostná súťaž z pripravených téz o ľudských právach ...
- Odporúčané sú 3 - členné komisie.
- Cestovné náklady hradia odbory školstva krajských úradov, alebo vysielajúce školy.

- Ostatné náklady odbory školstva krajských úradov, príp. centrálne voľného času.
- Krajské komisie obdržia od Celoštátej komisie OĽP didaktické testy a tézy k vedomostnej súťaži.
- Z krajského kola postupuje do celoštátej finále prvých **5 súťažiacich**, porota musí rozhodnúť v prípade rovnosti bodov na základe ľhou stanovených pomocných kritérií o postupujúcich.
- Predseda krajskej komisie je povinný do 7 dní od skončenia krajského kola vypracovať písomnú hodnotiacu správu o priebehu súťaže s príslušnými štatistickými údajmi a odoslať 1 exemplár predsedovi CK OĽP a 1 ex. vedeniu odboru školstva krajského úradu (podľa predlohy).

II.3. CELOŠTÁTNE FINÁLE

- Finančne zabezpečuje IUVENTA, OZ OLYMP a PRO DONUM
- Za organizáciu zodpovedá Celoštátna komisia OĽP.
- Predseda CK OĽP menuje minister školstva SR.
- Predseda CK OĽP menuje členov Celoštátej komisie OĽP a organizačného výboru.
- Termín konania dvojdňovej súťaže je 16. a 17. marca 2005 v Liptovskom Mikuláši.
- Obsahom súťaže sú eseje na stanovené témy a riešenie prípadových štúdií.
- Hodnotenie dvoch častí je v pomere 50 : 50 %.
- Poroty sú 5 - členné a v každej bude 10 súťažiacich.
- Z každej poroty postúpia súťažiaci z 1. a 2. miesta do finále pred veľkou porotou, kde ôsmi súťažiaci budú riešiť aktuálne problémy doby, ktoré si vylosujú.
- Zabezpečenie pedagogického sprievodu je v zmysle OBP nevyhnutné, možnosť spojiť súťažiacich z kraju a tak zabezpečiť dozor je v kompetencii vysielajúcej organizácie.
- Všetky náklady /cestovné, ubytovanie a stravovanie hradia IUVENTA, OZ OLYMP a PRO DONUM
- Vítazi dostanú hodnotné vecné ceny a krátke študijný pobyt v zahraničí.
- Vyhodnocuje sa poradie len na 1. - 8. mieste

PhDr. Viliam Dolník,
predseda Celoštátej komisie OĽP
a hlavný organizátor

III. Krajské kolá VII. ročníka

III.1. Krajské kolo v Banskobystrickom kraji

Organizátor - inštitúcia: Centrum volného času Junior, Banská Bystrica, Viktor Šokoťko
Zodpovedná osoba - predsedca KK: Štefan Folkman

Miesto konania: Turčianske Teplice

Dátum konania: 3. február 2005

Počet účastníkov školských kôl (podľa prihlášok na KK): 31

Počet súťažiacich v krajskom kole: 23

Do celoštátneho kola postúpili:

Por.	Priezvisko a meno	Škola	Telefón
1.	Vlnečka Lukáš	Gymnázium, Jána Kollára 2, 965 01 ŽH	045/6725630
2.	Bučko Michal	Gymnázium J.G.Tajovského, Tajovského 25, 974 01 BB	048/4135237
3.	Molčan Mário	Gymnázium A.Kmeťa, Gwerkovej 6, 969 17 BŠ	045/6920593
4.	Žilíková Radka	Gymnázium A.H.Škultétyho, Školská 21, 990 01 VK	047/4830411
5.	Simanová Daniela	OA, Malinovského 1, 977 01 BR	048/6114047
Náhr.	Ferjenčíková Andrea	Evanjelické G, Skuteckého 5, 974 01 BB	048/4163929

Organizácia KK:

- Už tradične sa Krajské kolo OĽP konalo v Turčianskych Tepliciach, spoločne pre banskobystrický aj žilinský kraj, aby mohli učitelia z BB hodnotiť študentov zo ZA a naopak.
- Každoročne výborne funguje spolupráca medzi predsedom a tajomníkom Krajskej komisie OĽP.
- Organizačné pokyny celoštátnnej komisie OĽP boli jednoznačné, zrozumiteľné a doručené v dostatočnom časovom predstihu.
- Krajská komisia OĽP pripravila dobre pochopiteľné kritériá pre hodnotenie ústnych prezentácií súťažiacich v druhom kole a skupina učiteľov, ktorá hodnotila didaktické testy tak tiež nesignalizovala problémy, nezrozumiteľné, nejednoznačné úlohy a pod. Komisia pre hodnotenie ústnych prezentácií súťažiacich bola štvorčlenné. Pre vyváženosť hodnotenia poskytla Krajská komisia OĽP troch študentov práva komisiám hodnotiacim študentov z banskobystrického aj zo žilinského kraja.
- Vhodná by bola intenzívnejšia prípravná kooperácia bystrickej a žilinskej Krajskej komisie OĽP, aby mali hodnotiace komisie rovnaké informácie a tlačivá a aby sa rovnakou mierou podieľali na organizácii, vyhodnocovaní výsledkov a financovaní potrebných materiálov.

Dosiahnuté výsledky účastníkov z Banskobystrického kraja

Por.	Priezvisko a meno	Škola	Test	Tézy	Spolu
1.	Vlnečka Lukáš	G Jána Kollára 2, 965 01 ŽH	82	100	182
2.	Bučko Michal	G J.G.Tajovského, Tajovského 25, 974 01 BB	81	98	179
3.	Molčan Mário	G A.Kmeťa, Gwerkovej 6, 969 17 BŠ	79	95	174
4.	Žilíková Radka	G A.H.Škultétyho, Školská 21, 990 01 VK	80	85	165
5.	Simanová Daniela	OA, Malinovského 1, 977 01 BR	71	92	163
6.	Ferjenčíková Andrea	Evanjelické G, Skuteckého 5, 974 01 BB	83	77	160
7.	Hanzelová Valéria	Súkromné G, Fándlyho 3, 984 01 LC	66	91	157
8.	Bovali Abdelrazak	Súkromné G, Fándlyho 3, 984 01 LC	65	87	152
9.	Müllerová Veronika	SLeŠ, Akademická 16, 969 26 BŠ	61	91	152
10.	Varsová Lenka	OA, Ul. SNP 16, 965 01 ŽH	79	64	143
11.	Janisiková Iveta	OA, Skuteckého 8, 975 16 BB	69	73	142
12.	Bieliková Zuzana	G A. Sládkoviča, Štefánikova 8, 963 01 KA	71	62	133
13.	Horváthová Veronika	ZSŠ poľnohosp.a potravin. Okružná 61, 979 01 RS	62	68	130
14.	Böhmová Diana	Spojená stredná škola, Hlavná 425, 981 01 Hnúšta	50	77	127
15.	Pliešovská Zuzana	G Mateja Hrebendu, Hlavna 431, 981 12 Hnúšta	57	64	121
16.	Výboh Jaroslav	G A.Kmeťa, Gwerkovej 6, 969 17 BŠ	74	43	117
17.	Orságová Miroslava	SSŠ OA, Leskovská cesta 1, 960 03 ZV	60	57	117
18.	Ratkovská Mária	Evanjelické G, Skuteckého 5, 974 01 BB	63	49	112
19.	Kurajda Jakub	Hotelová akadémia, Malinovského 1, 977 01 BR	68	43	111
20.	Šaligová Martina	ZSŠ služieb, Jablonová 1351, 960 01 ZV	51	59	110
21.	Ivorová Miroslava	SPŠ S.Mikovíniho, Akademická 11, 969 01 BŠ	50	56	106
22.	Ciglanová Mineta	G Mikuláša Kováča, Mládežnícka 57, 974 00 BB	71	29	100
23.	Gablas Jozef	ZSŠ poľnohosp.a potravin. Okružná 61, 979 01 RS	58	30	88

Štefan Folkman

III.2. Krajské kolo v Bratislavskom kraji

Organizátor - inštitúcia: Metodicko-pedagogické centrum Bratislavského kraja v Bratislave v spolupráci s Gymnáziom Pankúchova 6, Bratislava

Zodpovedná osoba - predsedca KK: PhDr. Ďurajková Daniela

Miesto konania: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11, Bratislava

Dátum konania krajského kola: 2. február 2005

Počet účastníkov školských kôl: 539 žiakov

Počet zúčastnených škôl v kraji: 16 (G - 11, SOU - 2, SOŠ - 3)

Počet súťažiacich v krajskom kole: 32 , pozvaní boli víťazi aj náhradníci

Do celoštátneho finále postúpili:

Por. č.	Meno a priezvisko	Škola	Kontaktná adresa
1.	Peter Pavlovič	Gymnázium	Pankúchova 6, 851 01 Bratislava
2.	Michal Kiča	Gymnázium Jura Hronca	Novohradská 1, 821 09 Bratislava
3.	Peter Hradský	Gymnázium Matky Alexie	Jesenského 4/A, 811 02 Bratislava
4.	Peter Keppert	Gymnázium	Grösslingová 18, 811 09 Bratislava
5.	Júlia Miklasová	Gymnázium	Metodova 2, 821 08 Bratislava

Organizácia krajského kola: Krajské kolo organizované podľa pokynov celoštátnej komisie OĽP bolo zrealizované podľa nasledovného harmonogramu:

8.00 – 8.30	Prezentácia
8.30 – 9.30	Vedomostný test
9.30 – 10.30	Prestávka – občerstvenie (priebežná oprava testov)
10.30 – 11.00	Vyhodnotenie testov, oznamenie postupujúcich do ústnej časti, odovzdanie osvedčení o účasti
11.15 – 13.30	Ústna časť
13.45 – 14.00	Celkové vyhodnotenie

Písomnú časť absolvovali všetci pozvaní. Do opravy testov sa ochotne zapojili všetci pedagógovia, ktorí prišli so súťažiacimi, za čo im aj touto cestou dákujeme, nakoľko prispeli k objektívному a pružnému priebehu súťaže. Po oprave a vyhodnotení testov, 8 súťažiacich s najvyššie dosiahnutým počtom bodov z písomných testov pokračovalo v druhej časti, kde pred trojčlennou porotou v priebehu 15 minút vyjadrili svoj názor a vedomosti na vylosovanú tému. 5 najúspešnejších postúpilo do celoštátneho kola.

Porota: PhDr. Dáša Vargová, CSc., Gymnázium Pankúchova 6, Bratislava
PhDr. Nada Pilátová, CSc. Gymnázium Pankúchova 6, Bratislava
Mgr. Iveta Čorňáková Gymnázium Pezinok

Ústnej časti krajského kola sa zúčastnili aj hostia z kancelárie Rady Európy - pán Viliam Figusich a pani Katarína Ivanová, ktorí podčakovali súťažiacim za ich prezentáciu školy a seba a odovzdali všetkým účastníkom ústnej časti vecné ceny v podobe hodnotných kníh, tričiek a hudobných CD.

Financovanie krajského kola:

K úspešnému a plynulému priebehu tohtoročného krajského kola OĽP výrazne prispel Krajský školský úrad v Bratislave, ktorý finančne celú súťaž s dostatočným predstihom garantoval a pokryl výdavky na ceny pre víťazov, občerstvenie súťažiacich a odmeny členov poroty. Aj touto cestou dákujeme.

Vhodnosť súťažných materiálov na krajské kola, hodnotenie:

Tohtoročné testy boli prijaté pedagógmi aj súťažiacimi kladne. Zvlášť pozitívne bol hodnotený fakt, že v testoch je menej faktografie a väčší priestor je pre zručnosť a názor. Súťažiaci druhého ústného kola poukázali na nevyváženosť jednotlivých téz.

III.3. KRAJSKÉ KOLO V KOŠICKOM KRAJI

Organizátor: Centrum voľného času, Hemerkova 28, 040 11 Košice
Predseda krajskej komisie: PhDr. Ján Kobulský
Zodpovedná osoba za CVČ: Ing. Erika Munková
Miesto konania: Centrum voľného času, Hemerkova 28, Košice
Dátum konania: 03.02.2005
Počet účastníkov školských kôl: 356
Počet účastníkov krajského kola: 31

Do celoštátneho finále postúpili:

Por. č.	Meno a priezvisko	Škola	Kontaktná adresa
1.	Róbert Kollár	Súkromné gymnázium	Dneperská 1, 040 12 Košice 055/6748969 /Mgr. Pliešovská/
2.	Matej Mačák	Gymnázium	Šrobárova 1, 040 01 Košice, 055/6221951 /PhDr. Kobulský/
3.	Diana Chudíková	Gymnázium Pavla Horova	Masarykova 1, 071 79 Michalovce /PhDr. Hirjak/
4.	Tomáš Petraško	Gymnázium	Poštová 9, 040 01 Košice 055/6224917 /Kolesár/
5.	Eduard Korpáš	Gymnázium	Komenského 32, 075 01 Trebišov 056/672 22 60 /Mgr. Palkóciová

Organizácia KK: Príprava a samotný priebeh súťaže bez problémov

Financovanie KK: Finančné zabezpečenie - KŠÚ Košice prostredníctvom CVČ, žiaci na súťaži dostali občerstvenie, cestovné bude preplatené po predložení dokladov, ceny za krajské kolo dostanú víťazi na Stretnutí víťazov KK olympiad v máji 2005.

Hodnotenie materiálov pre súťaž: dobré

Poznámky a pripomienky: v správnych odpovediach chyba v odp.č.17

III.4. KRAJSKÉ KOLO V NITRIANSKOM KRAJI

Organizátor - inštitúcia:

Zodpovedná osoba - predseda KK: Mgr. Ivana Semjanová, predsedníčka KK OĽP - Nitriansky kraj

Miesto konania: Gymnázium Vráble

Dátum konania krajského kola: 3. február 2005

Počet účastníkov školských kôl: 330 žiakov

Počet zúčastnených škôl v kraji: 28

Počet súťažiacich v krajskom kole: 26

Súťaž prebiehala dvojkolo. V prvej časti písali študenti test. Do druhej časti postúpili 9 najúspešnejší, ktorí sa v ústnej časti vyjadrovali k zadaným problémom.

Členovia poroty: Mgr. Viera Jakubovská, Filozofická fakulta UKF Nitra - katedra filozofie,
Elena Dřízová CSc., Filozofická fakulta UKF Nitra - katedra politológie,
Mgr. Helena Kopecká, Gymnázia Topoľčany.

Na organizácii KK OĽP sa veľkou mierou podieľal KŠÚ v Nitre, ktorý poskytol finančné prostriedky na zabezpečenie obedov, občerstvienia, cestovného pre všetkých účastníkov i odmen pre 3 najúspešnejších.

Súťaž finančne podporilo i mesto Vráble (ceny pre účastníkov súťaže). Všetkým, ktorí sa podielali na organizácii i finančnej podpore touto cestou dákujeme.

Pre tento ročník súťaže bol vypracovaný test s väčším počtom bodov, čo vytvorilo u členov odbornej komisie diskusiu.

Krajské kolo malo veľmi dobrú úroveň, študenti dosiahli dobré výsledky v testovej časti, ale i v ústnej, v ktorej dokázali svojimi vedomosťami i argumentmi zaujať odbornú porotu i publikum.

O tom, že ľudské práva sú aktuálnym problémom každej spoločnosti, svedčil i záujem médií napr. regionálnej televízie ZOBOR, Nitrianskych novín.

Priebeh súťaže kladne hodnotili i významní hostia : metodička KŠÚ Nitra - PaedDr. Rozália Bezáková, prednosta MsÚ vo Vrábľoch - Ing. Ján Jamrich.

Do celoštátneho finále postúpili:

Por. č.	Meno a priezvisko	Škola	Kontaktná adresa
1.	Peter Nagy	Gymnázium s vyuč. jazykom maďarským	Letomostie 3, 940 61 Nové Zámky
2.	Lucia Škorcová	Gymnázium	Školská 26, 952 80 Vráble
3.	Soňa Pindešová	Gymnázium	Golianova 68, 949 01 Nitra
4.	Andrej Lobotka	Gymnázium	ul. 17.novembra 1180, 955 01 Topoľčany
5.	Barbora Zobáková	Gymnázium L.J.Šuleka	Pohraničná 10, 945 52 Komárno
6.	Náhradníčka: Hana Šebová	Gymnázium Andreja Vrábla	Mierová 5, 934 03 Levice

III.5. KRAJSKÉ KOLO V PREŠOVSKOM KRAJI

Organizátor - inštitúcia: Obchodná akadémia Prešov

Zodpovedná osoba - predseda KK: PhDr. Marián Richter

Miesto konania: Prešov, Obchodná akadémia, Volgogradská 3

Dátum konania: 03. február 2005

Počet účastníkov školských kôl: 157

Počet súťažiacich v krajskom kole: 14

Do celoštátneho finále postúpili:

Por. č.	Meno a priezvisko	Škola	Kontaktná adresa
1.	Kačurová Monika	Gymnázium	Duchnovičova 13, Medzilaborce
2.	Mikolajová Anna	Súkromné gymnázium	Solivarská 28, Prešov
3.	Csikyová Lenka	Evan. kol. gymnázium	Nám. Legionárov 3, Prešov
4.	Polláková Katarína	ZŠ J. Andraščíka	Veterná 16, Bardejov
5.	Šťastný Tomáš	Gymnázium D. Tatarku	D. Tatarku, Poprad

Organizácia KK: Krajské kolo OĽP sa uskutočnilo v priestoroch Obchodnej akadémie Prešov.

Z celkovo prihlásených 17 študentov pristúpili k súťaži 14 súťažiaci.

Počas krajského kola pracovala trojčlenná komisia v zložení: PhDr. Marián Richter - predseda PhDr. Tomáš Koziak, PhD. PhDr. Milan Laca

Krajské kolo bolo dostatočne medializované, keď informácia o jeho priebehu bola zverejnená v denníku Korzár, rovnako aj v rozhlasových vysielaníach staníc: Rádia Východ, Slovenského rozhlasu, Rádia Regina a Rádia Patria. Redaktori všetkých rozhlasových staníc navštívili miesto priebehu OLP a uskutočnili niekoľko rozhovorov s účastníkmi krajského kola a členmi komisie.

Financovanie KK: Z prostriedkov Obchodnej akadémie Prešov, so žiadostou o refundáciu nákladov spojených s organizáciou od Krajského školského úradu v Prešove.

Hodnotenie materiálov pre súťaž: Veľmi dobré, primeraná náročnosť. V niektorých otázkach bolo možné uviesť aj iné odpovede ako boli v predlohe hodnotenia.

III.6. KRAJSKÉ KOLO V TRENCIANSKOM KRAJI

Organizátor - inštitúcia: Krajské centrum voľného času, ul. Hviezdoslavova č. 14, 911 01 Trenčín
Zodpovedná osoba - predseda KK: Mgr. Ol'ga Bočáková

Miesto konania: Gymnázium Ľudovíta Štúra ul. I. mája č. 2, 911 35 Trenčín

Dátum konania: 3. február 2005

Počet účastníkov školských kôl: 237 študentov

Počet súťažiacich v krajskom kole: 22 študentov

Počet škôl zúčastnených krajskom kole: 22 (z toho Gymnázia -10 SPŠ+ZŠŠ+SOŠ - 8, OA - 1, SOU - 3)

Do celoštátneho finále postúpili:

Por. č.	Meno a priezvisko	Škola	Kontaktná adresa
1.	Mjartan Ivan	Gymnázium V. B. Nedožerského	Ul. M. Slovenskej č. 16, 971 01 Prievidza
2.	Rusnák Michal	SOU	ul. Falešníka č. 6, 971 01 Prievidza
3.	Krumpál Michal	SPŠ	Ul. Farská č. 7, 957 20 Bánovce nad Bebravou
4.	Chorvátová Marcela	Obchodná akadémia	Ul. M. Rázusa č. 1, 911 29 Trenčín
5.	Poruban Ivan	Gymnázium Ľ. Štúra	Ul. I. mája č. 2, 911 35 Trenčín

Organizácia KK:

Krajské kolo OĽP sa uskutočnilo v priestoroch Gymnázia Ľ. Štúra v Trenčíne na ul. I. mája č. 2. Súťaž prebiehala v dvoch kolách.

V 1. kole účastníci vypracovali písomne vedomostný test. V 2. kole si každý účastník vyžreboval z daných téz, ktorú ústne prezentoval pred 3-člennou komisiou. Z oboch častí mali možnosť získať 150 bodov, za test 100 bodov a za ústnu časť maximálny počet 50 bodov.

Komisie v ústnej časti sa zameriavali na to, aby sa súťažiaci vedeli orientovať v právej úprave danej problematiky a aby boli schopní pozrieť sa na problém z viacerých uhlov pohľadu, schopnosť argumentovať a viesť diskusiu ...

Predsedníčka KK Mgr. Olga Bočáková menovala dve hodnotiace komisie v ústnom kole:

Komisia č. I.

Mgr. Pavol Kesely - Gymnázium Dubnica nad Váhom

PhDr. Slávka Majtásiová - Gymnázium Ľ. Štúra Trenčín

Alexander Čemez - za študentskú radu (zaoberajúci sa problematikou ľudských práv)

Komisia č. II.

Mgr. Irena Wágnerová - ZŠŠ stavebná Prievidza

Mgr. Alena Pašková - Obchodná akadémie Trenčín

PhDr. Nadežda Vaďurová - Gymnázium M.R. Štefánika Nové Mesto nad Váhom

- písanie testu - študenti pracovali pod kódmi, vypracovali vedomostný test v trvaní 45 minút odkodovanie nastalo až po opravení testov
- ústna časť - žrebovaním z daných téz, príprava 15 minút, prezentácia 15 minút

Financovanie KK:

Obed pre súťažiacich, pedagogický doprovod a členov komisií, ceny pre víťazov, diplomy, kopírovanie materiálov, poštovné - hradené z prostriedkov Krajského centra voľného času v Trenčíne.

Priestory na uskutočnenie KK OĽP boli poskytnuté bezplatne na Gymnáziu Ľ. Štúra v Trenčíne. Cestovné pre súťažiacich a pedagogický sprievod - hradila vysielačúca organizácia.

Hodnotenie materiálov pre súťaž:

Testy boli kvalitné, ale náročné.

Učiteľom, ktorí hodnotili písomne odpovede súťažiacich (testy) spôsobovalo niekedy problém posúdiť a bodovo ohodnotiť niektoré úlohy.

Clenovia porôča, ktorí hodnotili ústne prezentácie súťažiacich (tézy) sa v podstate zhodli v ich hodnotení. Neboli žiadne zásadné problémy, alebo spory v súvislosti s hodnotením.

K zadaným témam esejí, ktoré budú víťazi vypracovať, súťažiaci nemali žiadne pripomienky. Témym sú aktuálne.

Poznámky a pripomienky:

Krajské kolo OĽP si prišla pozrieť bývalá pracovníčka CVČ v Prievidzi p. Magda Malychová (Poznámka: na zasadnutí Celoštátnej komisie OĽP v Bratislave vyplynulo, že p. Malychová bola oboznámená o termíne a mieste konania KK OĽP telefonicky).

Výbornú spoluprácu možno hodnotiť medzi Krajským centrom voľného času Mgr. Dagmar Beňovičovou a predsedníčkou Krajskej komisie OĽP Mgr. Olgovou Bočákovou a poskytovateľom priestorov pre konanie olympiády Mgr. Štefanom Marcinekom - riaditeľom Gymnázia Ľ. Štúra v Trenčíne.

Ďakujem riaditeľovi Krajského centra voľného času v Trenčíne PaedDr. Danielovi Beničkovi za pomoc, ústretovosť a vytvorenie dobrých finančných podmienok pri realizácii krajského kola OĽP.

III. 7. KRAJSKÉ KOLO V TRNAVSKOM KRAJI

Organizátor - inštitúcia: PhDr. Erika Ozimyová - KŠÚ Trnava

Zodpovedná osoba - preds. KK: Mgr. Mária Juristová

Miesto konania: Gymnázium, Hlohovec

Dátum konania: 3.2.2005

Počet účastníkov školských kôl: 186

Počet súťažiacich v krajskom kole: 20

Do celoštátneho finále postúpili:

Por. č.	Meno a priezvisko	Škola	Kontaktná adresa
1.	Hedviga Szelleová	Gymnázium M.R.Štefánika	Slnečná 1, 93101 Šamorín
2.	Lucia Szabanová	Gymnázium	92901 Dunajská Streda, Nám.sv. Štefana 1190/4,
3.	Lucia Gajdoščeková	Gymnázium M.R.Štefánika	Slnečná 1, 93101 Šamorín
4.	Ivana Kapustová	Gymnázium Angely Merici	91701 Trnava, Hviezdoslavova 10
5.	Jakub Princ	Gymnázium J. Hollého	91726 Trnava, Hollého 9

Organizácia krajského kola

Krajské kolo bolo organizované podľa pokynov celoštátnej komisie OĽP a KŠÚ v Trnave.

Krajské kolo bolo realizované na Gymnáziu v Hlohovci za aktívnej podpory pani riaditeľky Ing. Gabriely Fajtlovej. Z 24 prihlásených a pozvaných študentov sa súťaže zúčastnilo 20.

Písomnú časť absolvovali všetci pozvaní. Po oprave a vyhodnotení testov, 8 súťažiacich, ktorí dosiahli 80 a viac bodov, pokračovalo v ústnej časti. Najúspešnejších 5 postúpilo do celoštátneho kola.

Hodnotiaca komisia bola štvorcľenná - 3 členky poroty pre súťažiacich v slovenskom jazyku a 1 členka poroty pre súťažiacich v maďarskom jazyku. Túto možnosť však žiadny súťažiaci nevyužil.

Zo strany celoštátnej komisie OĽP boli presné a včasné informácie, súťažné testy aj tézy. Vysoko hodnotené spoluprácu s KŠÚ - PhDr. Ozimyovou, ktorá sa ako organizátor zúčastnila aj samotnej súťaže.

Krajské kolo malo veľmi dobrú úroveň. Pre súťažiacich, pedagogický dozor a krajskú komisiu bolo pripravené kvalitné občerstvenie. Samotná súťaž sa uskutočnila v kultúrnom prostredí odbornej učebne spoločenských vied na Gymnáziu, Hlohovec.

Financovanie krajského kola

Financovaním krajského kola OĽP bol poverený KŠÚ v Trnave. Podmienky financovania boli jasne stanovené. Na ceny pre postupujúcich do celoštátneho kola bola stanovená suma 1,200,- Sk. Vzhľadom na skutočnosť, že do celoštátneho kola v OĽP postupujú až piatí súťažiaci, navrhujem túto sumu zvýšiť. Ďalšie vecné ceny víťazov získala predsedníčka krajskej komisie OĽP od primátora mesta Hlohovec, Dr. Jána Dlhopolčeka a ekonom. riad. a.s. Zentiva Hlohovec, Ing. Heleny Janíkovej. Každý postupujúci do celoštátneho kola obdržal diplom, knihu, pokyny k celoštátnemu kolu OĽP a hodnotný sponzorský balíček (puzdro na okuliare, štvorfarebné pero, diár 2005, stolný kalendár 2005, cestovná opierka hlavy, zásobník na kancelárske potreby, taška s erbom mesta Hlohovec).

Hodnotenie materiálov na súťaž

Súťažné testy boli veľmi dobre pripravené a vypracované, čo ulahčilo hodnotenie KK OĽP. Krajská komisia mala k dispozícii aj maďarskú verziu testov, pre prípad záujmu študentov zo škôl s vyučovacím jazykom maďarským.

Poznámky a pripomienky

V ďalších rokoch treba zvážiť možnosť pôsobenia 2 trojčlenných komisií v krajskom kole:

1. jedna komisia pre súťažiacich v jazyku slovenskom
2. jedna komisia pre súťažiacich v jazyku maďarskom

Jeden člen krajskej komisie ovládajúci maďarský jazyk nestačí ako záruka objektivity hodnotenia.

III.8. KRAJSKÉ KOLO V ŽILINSKOM KRAJI

Písomná hodnotiaca správa o priebehu súťaže krajského kola „Olympiády ľudských práv“, v školskom roku 2004/2005.

Kraj: Žilinský

Organizátor / inštitúcia: Centrum voľného času , Žilina

Zodpovedná osoba: predsedca KK: PhDr. Darina Kubíčková

Miesto konania: Turčianske Teplice DM

Dátum konania: 03. 02. 2005

Financovanie KK: Centrum voľného času, Bytčica Žilina

Počet účastníkov školských kôl: 60 študentov

Hodnotenie materiálov pre súťaž: boli veľmi dobré, aktuálne, na veľmi dobrej úrovni.

Počet súťažiacich v krajskom kole: 35 študentov

VII. ročník krajského kola „Olympiády ľudských práv“ sa konal 3. februára 2005 v Turčianskych Tepliciach. V úzkej spolupráci s Centrom voľného času s p. Mgr. HODASOM J. a MC v Banskej Bystrici s p. Mgr. Štefanom Folkmanom môžem konstatovať, že priebeh súťaže a organizačné zabez-

pečenie boli na veľmi dobrej úrovni.

Celé krajské kolo prebiehalo na základe propozícií pre šk. r. 2004/2005”, ktoré som dostala od predsedu Celostátnnej komisie OLP p. PhDr. Vilíama Dolníka.

Súťaž mala dve časti:

- a) písomná časť - didaktické testy
- b) ústna časť

Celý priebeh súťaže garantovali určené štvorčlenné komisie.

Z krajského kola postupujú do celoštátneho finále prví piatí súťažiaci.

Do celoštátneho finále postúpili:

Por. č.	Meno a priezvisko	Škola	Kontaktná adresa
1.	Grochalová Zuzana	Obchodná Akadémia	17. novembra 1296, 022 01 Čadca
2.	Strišková Viera	Gymnázium bilingválne	T. Ružičku 324, 010 01 ZA
3.	Straňák Tomáš	BASG	Komenského 215, 038 52 Sučany
4.	Pŕšová Jana	BASG	Komenského 215, 038 52 Sučany
5.	Šípulová Katarína	Gymnázium	Horné Rakovce, 039 01 TR

III.9. Tézy na ústnu časť krajského kola Olympiády ľudských práv

1. Právna podstata ochrany práv žien, detí a menšíň.

V ktorých dokumentoch nachádzame právnu oporu? Všeobecná deklarácia ľudských práv (VDĽP). Deklarácia OSN o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie. Odporúčanie o súhlase na uzavretie manželstva (1. 11. 1965). Deklarácia práv dietáta (20. 11. 1959) a Dohovor o právach dietáta - 1989.

2. Právo na život a trest smrti - dokumenty a názory.

VDĽP - čl.3. Názory na trest smrti ako rozmeru práva na život. Argumenty za a proti trestu smrti. Riešenie trestu smrti v jednotlivých štátach sveta (voľný výber). Trest smrti a naše zákonodarstvo.

3. Právo na život a eutanázia.

Čo je eutanázia? Vysvetlite pojmy aktívna a pasívna eutanázia, uveďte argumenty za a proti. Ako sa rieši v niektorých krajinách? Je niekde zákonom schválená? Z akými pravidlami? Ako sa rieši tento problém u nás?

4. Právo na život a problém interrupcie.

Uveďte argumenty za a proti. Riešenie v niektorých krajinách, podľa vlastného uváženia. Vlastný názor na tento problém a jeho zdôvodnenie. V ktorých prípadoch by bolo možné pripustiť interrupciu? Ako sa rieši tento problém u nás?

5. Právo a sloboda zhromažďovania, spolčovania a združovania.

VDĽP - čl. 20. Do akej skupiny ľudských práv patria tieto práva? Ako sú uplatňované a dodržiavane tieto práva u nás? Čo zabezpečuje a umožňuje ich realizácia občanom? Uveďte základné predpoklady na zvolanie zhromaždenia, založenie združenia či politickej strany. Možno zhromaždenie, občianske združenie, politickú stranu zrušiť, zakázať? Zdôvodnite.

6. Právo na rešpektovanie a ochranu mena, súkromia a rodinného života.

VDĽP - čl. 12. V čom má toto právo význam aj pre súčasný život? Ako chápate realizáciu týchto práv? Ako je pravne zabezpečená realizácia uvedených práv u nás? Uveďte príklady na nerešpektovanie ochrany mena, súkromia a rodinného života.

7. Sloboda myslenia, svedomia a náboženstva.

VDĽP - čl. 18. Čo chápete pod pojmi sloboda myslenia, svedomia a náboženského presvedčenia? Náboženská sloboda u nás v nedávnej minulosti. Uveďte základný právny predpis opravujúci tieto slobody u nás a medzinárodnoprávnu úpravu. Môže byť výkon slobody myslenia, svedomia, náboženského vyznania a viery u nás obmedzený? Možno postihovať za názory? Ak áno alebo nie - zdôvodnite.

8. Sloboda prejavu a právo na informácie.

VDĽP - čl. 19. Porovnajte slobodu prejavu a právo na informáciu v totalitných štátoch a v demokratických štátoch, čo chápete pod pojmom cenzúra? Možno slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie zakázať alebo obmedziť? Zdôvodnite. Čo viete o zákone informovanosti.

9. Právo na slobodné voľby.

VDĽP - čl. 21. Vysvetlite pojmy všeobecné, rovné, tajné a priame hlasovanie. Aké pravidla platia pre uskutočnenie slobodných volieb? Kto má zaručiť slobodný a objektívny priebeh volieb? Môžu byť voľby aj neslobodné?

10. Diskriminácia, etnické, rasové a iné predsudky a ľudské práva.

VDĽP - čl. 1, 2, 7. História a súčasnosť etických, rasových, náboženských predsudkov. Ako sa prejavuje u nás a vo svete rasová, etnická, náboženská a sociálna diskriminácia? Aké sú možné spôsoby jej riešenia?

11. Tolerancia a jej východiská.

Ako chápete pojmy tolerancia - antitolerancia. Vysvetlite stručne spoločenské prejavy netolerancie, ktoré porušujú ľudské práva (rasizmus, antisemitizmus, fašizmus, xenofobia, vykorisťovanie). Stretli ste sa s niektorými uvedenými prejavmi netolerancie v správaní (diskriminácia, doberanie, zaujatosť, obtážovanie, hľadanie obete, znesvátenie, šikanovanie, vylúčenie)? Aké konkrétné symptómy netolerancie ste vy osobne zažili alebo postrehli? Popíšte situáciu, okolnosti a reakciu verejnosti. Viete uviesť príklady prejavov tolerancie z vášho okolia?

12. Zločiny proti ľudskosti, vojnové zločiny a ľudské práva.

VDĽP - čl. 7, 8. Ktoré zo zločinov proti ľudskosti v histórii aj nedávnej minulosti sú známe ako najdrastickejšie? Možno uplatňovať princíp kolektívnej viny v tejto oblasti?

13. Utečenci a ľudské práva, sloboda pohybu a pobytu.

Medzinárodné dokumenty definujúce význam slova „utečenec“. Konvencia z roku 1951 o statuse utečenca. Vysvetlite v čom je rozdiel medzi utečencami, vojnovými utečencami, odídencami... Sú utečenci u nás zbytočnou „ekonomickej prítážou“? Pred čím ľudia utekajú? Aké sú naše povinnosti k utečencom a prečo?

14. Práva národnostných menšína a etnických skupín.

Národnostné a etnické menšiny sú dnes chránené celým komplexom medzinárodných i vnútroštátnych predpisov. Menujte inštitúcie, ktoré zabezpečujú ochranu práv národnostných menšína. Aké sú základné práva národnostných menšína zakotvené v ústave u nás? Zohľadnite, prečo národnostným menšinám nie je garantované právo na sebaurčenie.

15. Listina základných práv a slobôd v ČSFR z r. 1991.

9. januára 1991 FZ ČSFR prijalo Listinu základných práv a slobôd ako ústavný zákon. Vysvetlite dôvody pre prijatie tohto dokumentu, jeho význam. Ktoré okruhy problémov Listina obsahuje? Ako rieši niektoré najzávažnejšie problémy (trest smrti, interrupcia)? Vzťah k medzinárodným dokumentom a našim zákonom?

Súťaže sa zúčastnilo na krajských úrovniach:

Kraj	Školské kolá	Krajské kolá	Celoštátne kolo
Banskobystrický	310	23	5
Bratislavský	539	32	4
Košický	356	31	5
Nitriansky	330	26	5
Prešovský	357	14	5
Trenčiansky	237	22	5
Trnavský	286	20	5
Žilinský	360	35	5
Spolu	2775	203	39

IV. CELOŠTÁTNE FINÁLE VII. ROČNÍKA

Zdravá súťaživosť, tvorivé napätie a rôznorodé názory

Aj to vystihuje 7. ročník celoštátneho finále Olympiády ľudských práv (OĽP), ktorá sa konala 16. - 17. marca v Liptovskom Jáne, kde 39 študentov z celého Slovenska riešilo prípadové štúdie z Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu a obhajovalo eseje na témy Som, alebo nie som rasista?, Som nepatrny človečik malého národa vo veľkej Európe, Civilizovaní ľudia by nemali stavať múry a Oswienčim. Prestížna celoštáttna súťaž sa niesla v duchu 15. výročia Nežnej revolúcie.

Obr. 0018 Predseda celoštátnej komisie OĽP
PhDr. Viliam Dolník slávnostne otvoril VII. ročník olympiády

Súťažiaci si zvolili témy tak, ako to uvádzajú podľa jednotlivých krajov nasledujúca tabuľka

KRAJ	číslo témy esejí					SPOLU
	1	2	3	4	5	
Banskobystrický	2			3		5
Bratislavský	1		2	2		5
Košický	2				3	5
Nitriansky	1		1	3		5
Prešovský				1	4	5
Trenčiansky	1			2	2	5
Trnavský			1	2	2	5
Žilinský				4	1	5
SPOLU	7		4	17	12	40

Najúspešnejšou bola téma č. 4 a bez ohlasu skončila téma č. 2, zrejme pre vzdialenosť k problematike mládeže. Súťaže sa nezúčastnil jeden študent a tak vo finále bolo prezentovaných 39 esejí

IV.1. Prvé kolo

Témy esejí – VII. roč. OĽP

Celoštátna komisia Olympiády ľudských práv určila pre VII. ročník stredoškolskej súťaže tieto témy esejí:

- 1.téma:** Som, alebo nie som rasista?
- 2.téma:** Mám 54 rokov, stredoškolské vzdelanie a hľadám prácu.
- 3.téma:** Som nepatrny človečik malého národa vo veľkej Európe.
- 4.téma:** Civilizovaní ľudia by nemali stavať múry...
- 5.téma:** Oswienčim...

Zoznam súťažiacich

	Meno	Priezvisko	Škola
1	Michal	Bučko	Gymnázium J. G. Tajovského, Tajovského 25, Banská Bystrica
2	Lenka	Csikyová	Evanjelické kol. gymnázium PO, Námestie legionárov 3, Prešov
3	Lucia	Gajdošechová	Gymnázium M. R. Štefánika, Slnečná 2, Šamorín
4	Zuzana	Grochalová	Obchodná akadémia, Ul. 17. novembra č. 1296, Čadca
5	Peter	Hradský	Gymnázium, Matky Alexie Jesenského 4/A, Bratislava
6	Marcela	Chorvátová	Obchodná akadémia, Ul. M. Rázusa č. 1, Trenčín
7	Diana	Chudíková	Gymnázium Pavla Horova, Masarykova 1, Michalovce
8	Monika	Kačurová	Gymnázium, Duchnovičova 1, Medzilaborce
9	Ivana	Kapustová	Gymnázium Angely Merici, Hviezdoslavova 10, Trnava
10	Peter	Keppert	Gymnázium, Jesenského 4/A, Bratislava
11	Michal	Kiča	Gymnázium Jura, Hronca Novohradská 1, Bratislava
12	Róbert	Kollár	Súkromné gymnázium, Dneperská 1, Košice
13	Eduard	Korpáš	Gymnázium, Komenského 32, Trebišov
14	Michal	Krumpál	SPŠ, Ul. Farská č. 7, Bánovce nad Bebravou
15	Andrej	Lobotka	Gymnázium, Ul. 17. novembra, Topoľčany
16	Matej	Mačák	Gymnázium, Šrobárova 1, Košice
17	Júlia	Miklasová	Gymnázium, Metodova 2, Bratislava
18	Anna	Mikolajová	Súkromné gymnázium Prešov, Solivarská č. 28, Prešov
19	Ivan	Mjartan	Gymnázium V. B. Nedožerského, Ul. Matice Slovenskej č. 16, Prievidza
20	Mário	Molčan	Gymnázium A. Kmeťa, Gwerkovej 6, Banská Štiavnica
21	Peter	Nagy	Gymnázium s vyuč.jaz. maďarským, Letomostie 3, Nové Zámky
22	Peter	Pavlovič	Gymnázium, Pankúchova 6, Bratislava
23	Tomáš	Petraško	Gymnázium, Poštová 9, Košice
24	Soňa	Pindešová	Gymnázium, Golianova 68, Nitra
25	Jana	Píšová	B A S G, Komenského 215, Sučany
26	Katarína	Polláková	Z S Š J. Andraščíka, Veterná č. 16, Bardejov
27	Ivan	Poruban	Gymnázium Ľ. Štúra, Ul. I. mája č. 2, Trenčín
28	Jakub	Princ	Gymnázium J. Hollého, Hollého 9, Trnava
29	Michal	Rusnák	S O U, Ul. Falešníka č. 6, Prievidza
30	Daniela	Simanová	Obchodná akadémia, Malinovského 1, Brezno
31	Tomáš	Straňák	B A S G, Komenského 215, Sučany
32	Viera	Strišková	Gymnázium bilingválne, Ul. T. Ružičku 324, Žilina
33	Lucia	Szabánová	Gymnázium, Nám. Sv. Štefana 1190, Dunajská Streda
34	Hedviga	Szelleová	Gymnázium M. R. Štefánika, Slnečná 2, Šamorín
35	Katarína	Šipulová	Gymnázium Horné Rakovce, Turčianské Teplice
36	Lucia	Škorcová	Gymnázium, Školská 1232/26, Vráble
37	Tomáš	Šťastný	Gymnázium D. Tatarku, Ul. D. Tatarku, Poprad
38	Lukáš	Vlnečka	Gymnázium, Jána Kollára 2, Žiar nad Hronom
39	Barbora	Zobáková	Gymnázium Ľ. J. Šuleka, Pohraničná 10, Komárno
40	Radka	Žilíková	Gymnázium A. H. Škultétyho, Školská 21, Veľký Krtíš

Zoznam členov porót

	Meno a priezvisko	Inštitúcia
1	Mgr. Ol'ga Bočáková	Gymnázium, Trenčín
2	PhDr. Martin Boržík	Košice
3	PhDr. Daniela Ďurajková	MPC Bratislava
4	Ing.CSc.Viliam Figusch	IKRE Bratislava
5	Mgr. Štefan Folkman	MPC Banská Bystrica
6	PhDr. Dagmar Horná PhD.	FiF UK- Kat.politológie, Bratislava
7	PhDr.Ján Chovanec	Obchodná akadémia, Liptovský Mikuláš
8	Mgr. Mária Juristová	Gymnázium, Hlohovec
9	PhDr.Ján Kobulský	Gymnázium, Košice
10	Lenka Procházková	Kultúrna ataše ČR v SR
11	PhDr. Darina Kubíčková	Obchodná akadémia, Žilina
12	Prof.PhDr. Miroslav Kusý PhD.	UNESCO Katedra ľudských práv, Bratislava
13	Doc.PhDr.Silvia Mihálíková PhD.	FiF UK-Kat.politológie, Bratislava
14	PhDr. Marián Richter	Obchodná akadémia, Prešov
15	Mgr. Ivana Semjanová	Gymnázium, Vráble
16	PhDr. Ľubomíra Slušná	Asociácia pre kultúru, vzelávanie a komunikáciu, Bratislava
17	Prof.PhDr.Jiřina Šiklová PhD.	Department off social work charles, university, Praha
18	PhDr. Marta Šikrová	MŠ SR, Bratislava
19	Prof. Rumen Valchev	UNESCO Katedra ľudských práv, Sofia

Porota č. 1

Predsedca poroty: Prof. PhDr. Miroslav Kusý, PhD

Porotcovia: Prof. Rumen Valchev, Mgr. Ol'ga Bočáková, Prof. PhDr. Jiřina Šiklová PhD.

P.č.	Meno a priezvisko	Škola	Spolu
1.	Jakub Princ	Gymnázium J. Hollého, Hollého 9, Trnava	166
2.	Michal Bučko	Gymnázium J. G. Tajovského, Tajovského 25, Banská Bystrica	158
3.	Lucia Gajdošechová	Gymnázium M. R. Štefánika, Slnečná 2, Šamorín	157
4.	Katarína Polláková	Z S Š J. Andraščíka, Veterná č. 16, Bardejov	156
5.	Viera Strišková	Gymnázium bilingválne, Ul. T. Ružičku 324, Žilina	145
6.	Michal Krumpál	SPŠ, Ul. Farská č. 7, Bánovce nad Bebravou	142
7.	Katarína Šipulová	Gymnázium Horné Rakovce, Turčianské Teplice	141
8.	Anna Mikolajová	Súkromné gymnázium Prešov, Solivarská č. 28, Prešov	136
9.	Mário Molčan	Gymnázium A. Kmeťa, Gwerkovej 6, Banská Štiavnica	126

Porota č. 2

Predsedca poroty: Doc. PhDr. Silvia Miháliková PhD.

Porotcovia: PhDr. Ján Chovanec, PhDr. Ján Kobulský, PhDr. Darina Kubíčková

P.č.	Meno a priezvisko	Škola	Spolu
1.	Zuzana Grochalová	Obchodná akadémia, Ul. 17. novembra č. 1296, Čadca	192
2.	Lukáš Vlnečka	Gymnázium, Jána Kollára 2, Žiar nad Hronom	182
3.	Michal Kiča	Gymnázium Jura Hronca, Novohradská 1, Bratislava	177
4.	Monika Kačurová	Gymnázium, Duchnovičova 1, Medzilaborce	173
5.	Soňa Pindešová	Gymnázium, Golianova 68, Nitra	172
6.	Diana Chudíková	Gymnázium Pavla Horova, Masarykova 1, Michalovce	171
7.	Tomáš Petraško	Gymnázium, Poštová 9, Košice	166
8.	Daniela Simanová	Obchodná akadémia, Malinovského 1, Brezno	162
9.	Hedviga Szelleová	Gymnázium M. R. Štefánika, Slnečná 2, Šamorín	149
10.	Lucia Szabanová	Gymnázium, Nám. Sv. Štefana 1190, Dunajská Streda	143

Porota č. 4

Predsedca poroty: Ing. Viliam Figusch CSc.

Porotcovia: PhDr. Marián Richter, Lenka Procházková, PhDr. Marta Šikrová

P.č.	Meno a priezvisko	Škola	Spolu
1.	Peter Nagy	Gymnázium s vyuč.jaz. maďarským, Letomostie 3, Nové Zámky	172
2.	Tomáš Straňák	B A S G, Komenského 215, Sučany	171
3.	Matej Mačák	Gymnázium, Šrobárova 1, Košice	167
4.	Ivan Poruban	Gymnázium Ľ. Štúra, Ul. I. mája č. 2, Trenčín	161
5.-6.	Michal Rusnák	S O U, Ul. Falešníka č. 6, Prievidza	157
5.-6.	Peter Pavlovič	Gymnázium, Pankúchova 6, Bratislava	157
7.-8.	Lucia Škorcová	Gymnázium, Školská 1232/26, Vráble	146
7.-8.	Peter Hradský	Gymnázium, Matky Alexie Jesenského 4/A, Bratislava	146
9.-10.	Júlia Miklasová	Gymnázium, Metodova 2, Bratislava	133
9.-10.	Marcela Chorvátová	Obchodná akadémia, Ul. M. Rázusa č. 1, Trenčín	133

Porota č. 3

Predsedca poroty: PhDr. Dagmar Horná PhD.

Porotcovia: Mgr. Ivana Semjanová, PhDr. Martin Boržík, Ľubomíra Slušná

P.č.	Meno a priezvisko	Škola	Spolu
1.	Ivan Mijartan	Gymnázium V. B. Nedožerského, Ul. Maticke Slovenskej č. 16, Prievidza	197
2.	Róbert Kollár	Súkromné gymnázium, Dneperská 1, Košice	195
3.	Eduard Korpáš	Gymnázium, Komenského 32, Trebišov	174
4.	Jana Píšová	B A S G, Komenského 215, Sučany	173
5.	Tomáš Šťastný	Gymnázium D. Tatarku, Ul. D. Tatarku, Poprad	162
6.-7.	Barbora Zobáková	Gymnázium Ľ. J. Šuleka, Pohraničná 10, Komárno	152
6.-7.	Ivana Kapustová	Gymnázium Angely Merici, Hviezdoslavova 10, Trnava	152
8.	Andrej Lobotka	Gymnázium, Ul. 17. novembra, Topoľčany	149
9.	Lenka Csikyová	Evanjelické kol. gymnázium PO, Námestie legionárov 3, Prešov	137
10.	Radka Žilíková	Gymnázium A. H. Škultétyho, Školská 21, Veľký Krtíš	132

Obr. 0047 Študentov prišiel povzbudiť aj poslanec NR SR JUDr. Róbert Kalinák

IV.2. Absolútne finále

Porota absolútneho finále:

Magda Vásáryová (Štátnej tajomníčka, Ministerstvo zahraničných vecí SR),
Prof. Jiřina Šiklová (profesorka, fakulta sociálnych vied KU Praha)
Prof. PhDr. Miroslav Kusý, PhD. (UNESCO, centrum pre výchovu k ľudským právam na UK BA),
Lubomíra Slušná (Asociácia pre kultúru, vzdelávanie a komunikáciu),
Ing. Viliam Figusch, CSc. (riaditeľ, Informačná kancelária Rady Európy Bratislava),
Doc. PhDr. Silvia Mihálíková (FiFUK, Katedra politológie v Bratislave),
PhDr. Dagmar Horná, PhD. (FiFUK, Katedra politológie v Bratislave),
prof. Rumen Valchev (UNESCO, Katedra ľudských práv v Sofii).

Obr. 0297 Porota rozhoduje o víťazovi VII. Ročníka

Výsledková listina absolútneho finále:

P.č.	Meno a priezvisko	Škola	Spolu
1	Ivan Mjartan	Gymnázium V. B. Nedožerského, Ul. Maticke Slovenskej č. 16, Prievidza	184
2	Peter Nagy	Gymnázium s vyuč.jaz. maďarským, Letomostie 3, Nové Zámky	176
3	Lukáš Vlnečka	Gymnázium, Jána Kollára 2, Žiar nad Hronom	165
4	Jakub Princ	Gymnázium J. Hollého, Hollého 9, Trnava	164
5	Tomáš Straňák	B A S G, Komenského 215, Sučany	155
6	Michal Bučko	Gymnázium J. G. Tajovského, Tajovského 25, Banská Bystrica	141
7	Róbert Kollár	Súkromné gymnázium, Dneperská 1, Košice	133
8	Zuzana Grochalová	Obchodná akadémia, Ul. 17. novembra č. 1296, Čadca	128

Členka hlavnej poroty Magda Vásáryová hodnotí priebeh súťaže

IV.3. Vítazi VII. ročníka OLP

Témy v absolútnom finále:

1. Nové ohrozenia ľudských práv
2. Šance, ktoré nám poskytuje európske občianstvo
3. Majú mať menšiny zvláštne ľudské práva?
4. Diskriminácia žien v Slovenskej republike ilúzia alebo skutočnosť?
5. Turecko kandidát pre vstup do EÚ?
6. Násilie v rodinách-vec verejná alebo súkromná?
7. Cirkvi dotované štátom alebo odluka?
8. Výhrada svedomia: pre a proti

Študijný pobyt vo Frankfurte nad Mohanom získali:

- **Ivan Mjartan**, Gymnázium V. B. Nedožerského, Prievidza
- **Peter Nagy**, Gymnázium s vyučovacím jazykom maďarským, Letomostie 3, Nové Zámky
- **Lukáš Vlnečka**, Gymnázium, Jána Kollára 2, Žiar nad Hronom

Medzinárodného semináru Výchova k ľudským právam v Bulharsku sa zúčastnili:

- **Jakub Princ**, Gymnázium J. Hollého, Trnava
- **Tomáš Straňák**, BASG, Komenského 215, Sučany
- **Chudíková Diana**, Gzmnázium Pavla Horova, Masarykova 1, Michalovce
- **Kačurová Monika**, Gymnázium, Duchnovičova 1, Medzilaborce
- **Zuzana Grochalová**, Obchodná akadémia, ul. 17. novembra 1296, Čadca

Víťazné eseje

Cena podpredsedu vlády SR pre ľudské práva, menšiny a európske záležitosti za najlepšiu eseju na tému "Oswienčim": **Diana Chudíková**, Gymnázium P. Horova, Michalovce

Cena primátora mesta Liptovský Mikuláš za najlepšiu eseju na tému "Civilizovaní ľudia by nemali stavať múry": **Zuzana Grochalová**, Obchodná akadémia, Čadca

Cena organizátorov PRO DONUM a OLYMP:

- 1. miesto:** digitálny fotoaparát (**Ivan Mjartan**)
- 2. miesto:** MP3 prehrávač (**Peter Nagy**)
- 3. miesto:** MP3 prehrávač (**Lukáš Vlnečka**)

Bývalí disidenti sa delia o svoje zážitky so študentmi

Pál Csáky odovzdáva cenu víťazovi VII. ročníka Ivanovi Mjartanovi

IV.4. Sprievodné aktivity

Moderovaná diskusia „Časy disidentské, revolučné a porevolučné“

Témou VII. Ročníka - celoštátneho finále OĽP bolo pripomnenie nedávneho 15. výročia Nežnej revolúcie. Na túto tému bola zorganizovaná moderovaná diskusia študentov s aktérmi Nežnej revolúcie. Cieľom aktivity bolo sprostredkovať študentom možnosť stretnúť sa „naživo“ priamo s aktérmi revolúcii a diskutovať na dané témy.

Hostia moderovanej diskusie:

Prof. Miroslav Kusý, politológ, katedra UNESCO UK Bratislava
Prof. Jiřina Šiklová, profesorka, Fakulta sociálnych vied Karlovej univerzity v Prahe
Lenka Procházková, Kultúrna atašé, Česká ambasáda v SR
Anton Popovič, hudobný skladateľ a dirigent (v roku 89 študentský vodca)

Moderátor: Róbert Kotian

Výstava fotografií „November 89“

Fotografie Roba Kočana a Jozefa Mýtneho sprostredkovali atmosféru novembra 89 a odhalili tak neopakovateľnú atmosféru revolučných dní. Medzi známymi fotografiemi sa nachádzali aj fotografie, ktoré neboli nikdy zverejnené.

Výstava samizdatovej literatúry

Počas celých dvoch dní mali študenti možnosť sa zoznámiť so samizdatovou literatúrou a nahliadnuť do nej.

Slávnostná recepcia s kultúrnym programom

Recepcia patrila hlavne študentom a ich učiteľom, prostredníctvom ktorej im umožňujeme stretnúť sa s ľuďmi, ktorí sú aktívni v oblasti presadzovania a dodržiavania ľudských práv. Na recepciu každoročne pozývame významné osobnosti spoločenského života a odbornej verejnosti. Počas recepcie vznikajú neformálne diskusné kluby a krúžky, ktoré plnia nielen spoločenskú, ale aj výchovnú úlohu.

Kultúrny program: Ženské trio LA FEMME

Hostia

- Magda Vásáryová (štátna tajomníčka MZV SR)
- Róbert Kaliňák (poslanec NR SR)
- Jana Kotová (Veľvyslankyňa SR pri OECD v Paríži)
- Alexander Slafkovský (primátor L. Mikuláša)
- Viliam Figusch riaditeľ IKRE Bratislava)
- Róbert Kotian (publicista, Domino Fórum)
- Karel Hirmann (Nadácia SPP) a ďalší

V. Reportáže a príspevky

V.1. Cesty za pochopením ľudských práv

Finalisti tesne po vyhlásení výsledkov z prvého dňa

Otvorenie recepcie

Hostia na slávnostnej recepcii

Konferencia Medzinárodnej spoločnosti ľudských práv vo Frankfurte nad Mohanom

V dňoch 22. - 25. apríla sa uskutočnila konferencia Medzinárodnej spoločnosti ľudských práv v meste Königstein im Taunus nedaleko Frankfurtu nad Mohanom. Hnutie Human každoročne pozýva víťazov celoštátneho kola Olympiády ľudských práv od jej prvého ročníka na valné zhromaždenie nemeckej sekcie IGFM. Hnutie je slovenskou sekciou Medzinárodnej spoločnosti pre ľudské práva (IGFM) so sídlom vo Frankfurte nad Mohanom.

Zámerom je rozšíriť ich informácie doposiaľ najmä teoretické a v lexicálnej podobe o konkrétnu dimenziu, o dimenziu ľudskú. Na podujatí majú možnosť priameho stretu s ľuďmi, ktorí sa desaťročia zasadzujú o ľudské práva iných a ich hostí zväčša bývalých obetí, ktorým sa IGFM podarilo pomôcť. Inak to nebolo ani tento rok. Dominantnými tématami bola situácia a činnosť v Číne, na Kube, v Thaivane, problematika Šárie, prenasledovanie kresťanov a výročie genocídy arménov v Turecku.

**Ivan Mjartan, (víťaz 7. ročníka Olympiády ľudských práv,
Gymnázium V. B. Nedožerského, Prievidza)**

Moja cesta začínala na autobusovej stanici v Bratislave, kde na mňa čakal Peter Mariánek, riaditeľ organizácie Human. Okrem Petra Mariánka, dvoch ďalších víťazov 7. ročníka Olympiády ľudských práv Lukáša Vlnečku (Gymnázium, Jána Kollára 2, Žiar nad Hronom) a Petra Nagy (Gymnázium s vyučovacím jazykom maďarským, Letomostie 3, Nové Zámky) a mňa boli medzi účastníkmi našej výpravy aj záhadná sociologička Viera Poláková, z ktorej sa vykľula veľmi sympatická ambiciozna mladá žena a Paľko Šimove, dobrovoľný člen organizácie Human. Všetci sme sa stretli v malej kaviarničke v Bratislave, kde nám Peter Mariánek rozprával nielen o minulom režime, čo nás všetkých veľmi zaujímalo, ale porovnával aj vtedajšie možnosti štúdia s tými našimi a úprimne hovoril o tom, že staršia generácia nám má čo závidieť.

Ked' sme sa už všetci spoznali, vyrazili sme na cestu. Tá trvala okolo trináštich hodín vrátane dvanásť kilometrovej zápalne pred cieľom. Strávili sme ju nadšenými debatami, ktoré nás sprevádzali niekoľko nasledujúcich dní. Vzdelávacie centrum drážďanskej banky KTC, kam sme mali namierené, sa nenachádza priamo vo Frankfurte, ale v dvadsať kilometrov vzdialom Königsteine. Naše prvé kroky však viedli do Frankfurta. Tam sme ja a moji kolegovia mali zvládnúť našu prvú úlohu. Nevedeli sme, čo to bude, a tak sa v nás miešali obavy s narastajúcou zvedavosťou. Bola to anekta s mestnými obyvateľmi o ľudských právach a ich zaradení do vyučovania v Nemecku. Narazili sme, ako nakoniec všade, na veľmi ústretových ľudí, ale aj na veľkú neochotu. Všetkým sa nám to však páčilo a možno sme mali aj lepší pocit po zdanlivom prekonaní jazykovej bariéry.

Prvý večer sa konala neoficiálna večera v jednom z mnohých salónikov. Mala slúžiť na zoznamenie. Na naše prekvapenie sme tam boli jedni z mála mladých ľudí a až teraz sme pochopili, že dostat nás sem asi nebolo až také jednoduché. Bola to totiž konferencia Medzinárodnej organizácie ľudských práv nemecká sekcia so sídlom vo Frankfurte. Účastníci boli z viacerých krajín. Napríklad Vietnam, Rusko, Poľsko, Chorvátsko.

Na druhý deň sa začína oficiálny program konferencie. Okolo obedu sme sa zúčastnili na rozprave o vzťahu Šaria (islamské trestné právo) uplatňovanie ľudských práv. Poobede sa konali workshopy tematizovné podľa krajiny, z ktorej boli prednášajúci a aplikácie ľudských práv v týchto krajinách. A tak sme sa mohli dozvedieť od autorky niekoľkých kníh o gulagoch, o zlej situácii v Moskve a Rusku. Na druhej strane sme sa však mohli dozvedieť od ruského univerzitného profesora Pomogajeva, že Rusko je vlastne raj na Zemi. Aj to svedčí o možnosti voľne vyjadriť svoj názor na tejto konferencii. Úžasné na tých ľuďoch bolo, že aj ked' mali veľmi rozdielne názory debata bola vedená aj tak vo veľmi intelektuálnej a sofistikovanej rovine. Večer sme svoju účasťou vzdávali úctu obetiam genocídy Asýrčanov (ktorí oslavujú zhruba osemstisíce výročie svojej existencie a skutočne som netušil, že ich potomkovia ešte stále žijú). Tento akt bol doplnený nádherným vystúpením klavírno-husľového dua a ich interpretáciou klasických skladieb.

Na druhý deň sme sa vďaka našim vedúcim mohli zapojiť do neoficiálnej debaty s kubánskymi disidentmi o Kube, podmienkach pre život na nej, režime Fidela Castra a možnostiach nastolenia demokracie. Boli to skutočne silné zážitky. Jedna z kubániek strávila vďaka komunistickému režimu devätnásť rokov vo väzení a rozhovor s ňou zanechal skutočne hlboký dojem. Po spoločnom obede sme si išli obzrieť miestny hrad a jedno z najväčších letísk v Európe, letisko vo Frankfurte. Po vynikajúcej večeri v kórejskej reštaurácii, dobre naladení, vrátili sme sa do Centra a začali sme niekoľko hodinovú hodnotiacu debatu medzi účastníkmi našej výpravy. Peter nás všetkých, vyzval aby sme otvorene a úprimne povedali o každom, čo si myslíme.

Po raňajkách sme navštívili budovu Medzinárodnej organizácie ľudských práv vo Frankfurte, kde sme mali naše pocity interpretovať Karlovi Hafenovi. Napriek veľkej únave nás jeho rozprávanie o organizácii veľmi zaujalo a zvratio sa to dokonca aj na pripravované protesty proti olympiáde v Pekingu.

Nasledovala už len cesta domov a doma zaslúžený odpočinok po štyridsiatich troch hodinách bdenia. Aj keď je pravda, že som po troch hodinách spánku vstal a išiel som do školy aby som svojim spolužiakom na spoločensko-vednom seminári mohol porozprávať svoje čerstvé zážitky. Táto cesta mi dala veľa. Dala mi pocit, že môžem pre svoje okolie, a nielen pre ň, niečo urobiť. Naučila ma otvorenosti a úprimnosti. Naučila ma, že bojať za ľudské práva sa opatí. A utvrdil som sa v tom, čo nám povedal Peter, že ľudské práva nie sú povolením, ale diagnózou, pretože to odhadanie, čo vidíte v očiach ľudsko-právnych bojovníkov nie je len nadšenie, to je ich život...

Existujú zážitky, na ktoré človek zabudne hneď, iné mu ostanú v pamäti nejaký ten piatok, ale niektoré tam vydržia aj pár rokov či desaťročí. Jedným z takých bol určite aj môj pobyt v Königsteinu. A aký vlastne bol? Intenzívny, vzrušujúci, prekvapivý, príjemný, plný splnených očakávaní, rôznych ľudí, ešte rozličnejších reakcií a pohľadov na život. Život. Áno, to je presne to, čo vo mne tých pár dní prebudilo. Mám pocit akoby moje doterajšie pôsobenie bolo ako korenie. A ak ho

človek zomrie, dostane stonásobne viac. A korenie nezmení len svoju podstatu, ale začne pôsobiť aj na svoje okolie. Ľudia, ktorých som stretol, mali otvorenú mysel' a srdcia. A ak ja som zrkn korenia, tak oni sú potom isto celá plantáž. Ďakujme im, že dokážu bojať za lepší svet, ďakujme im, že sa neboja systému v akom žijú, ďakujme im, že oplývajú tým, čo mnohým chýba - lásou k ľuďom, ďakujme im...

Razantnosť, s akou na mňa tieto skúsenosti a zážitky zapôsobili, bola u mňa dosiaľ nepoznaná. Či ma zmenili? Určite áno. Minimálne môj pohľad na veci, ktoré sa dejú okolo nás. Vyhli zo mňa tie posledné kúsočky fatalizmu. Tie sú, myslím, v každom z nás už od narodenia. Som presvedčený, že každý je strojcom svojho osudu a neexistuje nič, na čo by sa nedalo zapôsobiť nejakým spôsobom. Prosím, nebudme pasívny, nezatvárajme oči pred zverstvami, ktoré sa dejú vo svete. Pomáhajme si! Komunikujme spolu! Správajme sa ako ľudia! Áno tí... dôstojný a úžasný, akými všetkými ľudské bytosti vo svojej podstate sú. To sú pocity, ktoré vo mne prebudil pobyt v Nemecku. Aj takýmto spôsobom by som sa chcel podakovať všetkým, čo tam boli so mnou a umožnili mi túto cestu. A vďakou nech je aj moje budúce dôstojné vystupovanie, majúc v úcte všetkých ľudí v zmysle zásad „ľudsko-právnych bojovníkov“. Dúfam, že sa mi to podarí...

Lukáš Vlnečka, finalista 7. ročníka Olympiády ľudských práv, Gymnázium, Jána Kolára 2, Žiar nad Hronom

Stretnutie aktivistov z rôznych kútov sveta, ktorých zastrešuje Medzinárodná spoločnosť pre ľudské práva, bolo pre mňa veľmi prínosné z mnohých dôvodov. Možno som si doteraz predstavoval problematiku takéhoto druhu za vysoko abstraktnú. Možno som si myslie, že porušovanie ľudských práv, tých najzákladnejších, je len akási fikcia, čisto nereálna, historicky pochovaná praktika, ktorá dnes v modernom svete už nemá svoje miesto. Omyl. Opak je pravdu. Presvedčili ma o tom skutoční ľudia s ich skutočnými príbehmi. Nie sú to len rozprávky z exotických krajín. Iní ma zas presvedčili, že vždy existuje spôsob, ako takýmto ľuďom pomôcť.

Ked' sme dorazili na miesto našho pobytu v nemeckom mestečku Königstein, do príjemného prostredia vzdelávacieho strediska, zavedlo som si poobzerali nielen budovu, ale hlavne osoby, ktoré tam boli. Pýtal som sa: „Kto sú títo ľudia?“ Neskôr, keď som mal možnosť s nimi hovoriť, nezriedka sa mi stalo, že som zostal prekvapený. Uprostred rozhovoru som občas zistil, že sa rozprávam s bývalým nemeckým súdom, či chorvátskou vládnou splnomocnenkyňou. S nami, študentmi sa rozprávali takým spôsobom, ako keby sme boli v ich veku, veľmi nenútene, priateľsky. Bolo to multikultúrne podujatie v pravom zmysle slova: mohli sme vidieť vedľa seba sedieť nemeckého kapucínskeho mnícha a kórejského úradníka. V zmysle mutikulturalizmu sa niesla aj prednáška o islamskom práve, ktoré čoraz viac koliduje s európskym kontinentálnym. Pochopenie druhého je istotne cesta k tolerancii, a tak mi aj táto prednáška dala mnoho nového a užitočného.

Na druhý deň sa konali workshopy, ktoré sa zaoberali ľudskoprávou problematikou Kuby, Číny, Ruska a náboženskou problematikou. Ja osobne som dal prednosť tomu kubánskemu, a tak som mal možnosť zistiť, aká je v tejto krajine realita. Ak súd, tak zmanipulovaný, nezmyselné obvinenia či mučenie väzňov svedomia, to všetko je krutá skutočnosť charakterizujúca diktatúru Fidela Castra. Hľadali sa riešenia a spôsoby, akými sa dá reálne pomôcť reálnym ľuďom. Pri nasledujúcej debate s ľuďmi, ktorí z Kuby pochádzajú, snažia sa Kubu zachrániť a oslobitiť, som sa dozvedel veci, ktoré by som v žiadnej učebnici dejepisu nikdy nenašiel. Z diskusie sme si odniesli mnoho my, ako aj naši kubánski priatelia, keďže Slovensko má bremeno komunizmu za sebou. Veľmi inšpiratívny bol pre mňa návrh jednej pani z Kuby, ktorá nám poradila, ako môžeme pomôcť. Totiž 20. mája tohto roku sa tam konalo Zhrubaždenie na rozvoj občianskej spoločnosti, na protest proti totalitnému režimu. Ak si podáme žiadosť o víza ako zahraničný

pozorovateľia, ktoré nám Veľvyslanectvo Kuby zrejme zamietne, dámé najavo diktátorovi, že ľudia z rôznych kútov sveta vedia a zaujímajú sa o dianie na „ostrove slobody“. Potom si nedovolí voči nim tvrdo zakročiť. Nápad ma zaujal a chopil som sa ho. Tak trochu som sa zaktivizoval, zohnal som približne 30 fiktívnych žiadateľov o víza a poslal som žiadosť na kubánske veľvyslanectvo. Svojim znáym, ktorí sa do tejto ušľachtilej veci zapojili, som povedal, že možno komus na druhom konci sveta zachránili život. A skutočne je to tak. Kedysi dávno, v starej Rímskej republike bolo najlepším záujmom, ak nie povinnosťou každého občana, aktívne sa zaujímať o politický život v krajinе, o veci verejných, ktoré sa ho bytostne dotýkajú. Každý jeden bol sčasti právnikom, sčasti politikom a vnímal sám seba ako aktívnu súčasť štátu. Túto vlastnosť na Slovensku v súčasnosti takmer nevidieť. Pojmy ako občianska spoločnosť či právne vedomie sú takmer neznáme. Demokracia totiž nie je samozrejlosť. Nestačí si ju vybojoovať, treba ju aj rozvíjať. Študijný pobyt mi preto zložil klapky z očí. Musíme bojovať za to, čo je správne. A to nielen na Slovensku, ale všade, kde je to potrebné a nevyhnutné. Musíme byť občania z povolania!

Viera Poláková, sociologička, SUIPŠ

Ludia a Ľudia

Ked mi pred niekoľkými týždňami ponúkli predstavitelia hnutia Human možnosť zúčastniť sa konferencie o ľudských právach a rozšíriť tak svoje vedomosti o uplatňovaní ľudských práv na Slovensku o poznatky získané sociologickými výskumami z iných krajín, predstavila som si klasický typ konferencie, kde referenti prednesú svoje príspevky, obecenstvo zatleska a život pokračuje rovnakým tempom ďalej. Predstavila som si ľudí, ktorých cieľom je predovšetkým zviditeľniť sa a ktorí o samotnej problematike viac hovoria, ako vedia. A tí, ktorí o nej naozaj vedia, ostanú doma a viac či menej úspešne pokračujú vo svojej práci v boji za dodržiavanie ľudských práv. Skutočnosť však bola úplne iná. Nielenže sa na stretnutí zúčastnili ľudia, ktorí sami aktívne bojujú za ľudské práva, či už skúmaním existujúcich faktov, alebo organizovaním rôznych akcií pre záchranu ľudských životov či myšlienok, ale boli to zároveň ľudia s veľkým L. Ľudia, z ktorých vyžaruje humánosť a pri ktorých má nezaujatý pozorovateľ pocit, že zlepšujú svet púhym gestom či pohľadom. Možno raz za čas každý z nás stretnie človeka s charizmom a zdravým pohľadom na riešenie problémov každodenneho života, ale na tomto stretnutí ich boli desiatky. Spolu vytvorili atmosféru jednoty, neuveriteľnej vnútornnej sily a konštruktívnej otvorenosti, atmosféru, kde sa o veciach nielen hovorí a poukazuje na ich stav, ale kde sa situácia aktívne a bez strachu rieši. Do tejto atmosféry som bola nenútene vtiahnutá a až tu som začala skutočne vnímať problematiku ľudských práv.

Skutočné hodnoty

V dnešnej dobe, kedy pozorujeme na obrazovkách televízií a počítačov tváre slávnych ľudí, či počúvame v rádiu rôzne diskusie, si až pri stretnutí s ozajstnými osobnosťami človek uvedomí, aký falošný obraz hodnôt a problémov je spoločnosti prezentovaný médiami a jednotlivcami. Osobnosťou sa za pár dní stane ktokoľvek, kto hovorí o svojom súkromí. Čím bulvárnejšie podfarbenie zážitkov, tým vyššie ocenenie a pozdvihnutie do úrovne dôležitosti, alebo všeobecne povedané - osobnosťou je dnes ten, kto má a nie ten kto je. Aké hodnoty sa utvárajú, vplyvom absorbovania informácií od tzv. osobností a ponímaním ich spôsobu života ako referenčného, u mladých či starých ľudí našej spoločnosti? Ako môžeme od niekoho očakávať, že vymení svoju pasivitu a ľahostajnosť či otopenosť za aktívny záujem o skutočné problemy života? Konferencie o ľudských právach sa mali možnosť zúčastniť traja študenti zo stredných škôl zo Slovenska, víťazi Olympiády ľudských práv. Sú to mladí ľudia, otvorení novým impulzom, ktorí svojou názorovou zrelostou a orientáciou myseľ dokážu ďalej rozvíjať, a to nielen v oblasti uplatňovania ľudských

práv. Verím, že svojim entuziazmom a odovzdaním poznatkov zo stretnutia vo svojom blízkom či vzdialenejšom okolí prispejú k pozdvihnutiu pravej hodnotovej orientácie a k riešeniu reálnych problémov ľudstva tak, ako sa o to budem snažiť aj ja.

Peter Nagy, finalista 7. ročníka Olympiády ľudských práv, Gymnázium s vyučovacím jazykom maďarským, Letomostie 3, Nové Zámky

Samotná konferencia sa niesla v prvom rade v duchu vzájomnej otvorenosti. Mám tým na mysli najmä ochotu všetkých účastníkov hovoriť s nami o širokej škále problémov z oblasti ľudských práv. Išlo o ľudí, ktorí sú v tejto oblasti činní už mnohé roky, čiže prejednávané problémy poznajú z vlastných skúseností, nielen z kníh a médií ako my - študenti. A práve to bolo pre mňa najdôležitejšie. Dovtedy som mal informácie o porušovaní ľudských práv napr. na Kube alebo v Číne len z televízie a tlače a zaraď som sa dostal do styku s ľuďmi z praxe. Jedine oni sú schopní poskytnúť informácie z prvej ruky jednak o stave dodržiavania ľudských práv v jednotlivých regiónoch, ale aj o každodennej činnosti ľudskoprávnych organizácií.

Ďalší dôležitý moment boli prednášky. Osobitne by som spomenul prednášku o šarii, ktorá obsahovala veľa dôležitých faktov o islamskom práve, vďaka ktorým vie človek lepšie pochopiť konflikty plynúce z rozdielnosti hodnotovej orientácie západného a islamského sveta. V naslednej diskusii sa načrtli rôzne varianty zblíženia týchto kultúr a aj možnosti, ako presadiť ľudské práva v islamskom svete.

Dôležitým bodom programu bola aj práca v pracovných skupinách. Veľmi sa mi páčilo, že poslučáči mali možnosť po vypočutí si prednášok vyjadriť svoj názor k danej problematike, resp. položiť neraz naozaj kritické otázky prednášajúcim. S istotou môžem povedať, že spomínané štyri dni sa hlbocko zaryli do mojej pamäti a dodali mi ďalšiu motiváciu venovať sa ľudským právam.

Pavel Šimove, Hnutie HUMAN, od 1996 slovenská sekcia Medzinárodnej spoločnosti pre ľudské práva, tlmočník a spoluorganizátor programu ciest

Neexistuje nič lepšieho, ako keď mladý človek zažije slová, ktoré neustálym opakováním v škôlach, médiách a z úst predstaviteľov najrôznejšieho druhu strácajú svoj obsah. Potom často zostávajú len syntetické a abstraktné frázy. Ľudské práva a z nich automaticky vyplývajúce povinnosti sa zdajú byť často podobnými frazami. A pokiaľ mladý človek nemá možnosť uvedomiť si aspoň raz za život ich plný obsah na živom príklade vo svojom okolí, misne aj to zdanie. Ak však stretnie Kubánku, ktorá po devätnásťich rokoch vyšla z havanskej kobky, kam ju zavrel režim „ostrova slobody“ kvôli jej názorom naň, alebo Číňanku, ktorej sa namiesto manžela s kriticky názormi na politiku Číny vráti z návštevy príbuzných v Číne domov do Austrálie len urnu s popolom bez vysvetlenia, alebo Pakistancu, ktorý nie ojedinele a nie bez rizika zachraňuje ženy, ktoré manželia zapaľujú po poliatí benzínom, keď sa ich potrebujú zbaviť, alebo Nemku, ktorá iniciovala pomoc vyše 50 sirotám v indickom sirotinci a už vyše 10 rokov spolu s párom priateľmi finančne aj hmotne podporujú ich život a vzdelenie bez akejkoľvek komplikovanej organizačnej štruktúry a výzive na pomoc. Alebo, alebo... Každé takéto „alebo“ znamená ľudské osudy a vieru v princípy ľudskosti premenené v konkrétné činy, ktoré zanechávajú pri stretnutí s nimi v človeku orientačnú stopu. Hnutie HUMAN, jedna z najstarších ľudskoprávnych občianskych iniciatív na Slovensku, ponúka víťazom celoštátneho kola Olympiády ľudských práv ako cenu možnosť dotknúť sa bezprostredne miest dnešného sveta, kde ľudské práva existujú len ako zbožné želanie v hlavách párov odvážlivcov. Pamäť, ktorá sa nepoužíva a nepestuje, umiera. Štát a jeho občania, ktorí ju nepoužívajú a nepestujú, zomierajú potom na stratu orientácie. A podobne končia nadštátne celky -

Za posledných šesť rokov mala desiatka víťazov Olympiády možnosť zísť vďaka tisícom svojich otázok priamo od svedkov zločinov proti základným princípom humanity, že sloboda a demokracia nie sú zdaleka samozrejlosť a že aj oni, mladí občania tohto štátu a EÚ, majú možnosť meniť svoje okolie, spoločnosť, štát a svet, ak nepodľahnú stereotypným a nezodpovedným vyhláseniam svojich starších prirodzených aj umelo vytvorených autorít, alebo často aj ich rovesníkov, že tu SA nič nedá alebo, že časom SA to zlepší. Lebo - Zdôvodnenie si dopíšete, ak sa započúvate okolo seba.

Pre mňa osobne, bola atmosféra a prínos štyroch cest s kolegami z Hnutia HUMAN a víťazmi ročníkov 1999, 2002, 2003 a 2005 na stretnutie nemeckej sekcie Medzinárodnej spoločnosti pre ľudské práva do Königsteina pri Frankfurte nad Mohanom (www.igfm.de) jeden z najvýraznejších prínosov do môjho osobného aj pracovného života. Ďakujem všetkým, ktorí k nemu prispeli.

V. 2. Medzinárodný seminár „Výchova k ľudským právam“, PRIMORSKO 2005

V dňoch 14.-18.júna 2005 sa zúčastnila skupina piatich slovenských študentov, finalistov VII. ročníka celoštátneho kola Olympiády ľudských práv: Zuzana Grochalová, Diana Chudíková, Monika Kačurová, Jakub Princ a Tomáš Straňák na medzinárodnom seminári v bulharskom Primorsku. Seminár viedol Rumen Valchev, profesor na katedre UNESCO Slobodnej univerzity v Burgase. Študentov sprevádzali prof. Miroslav Kusý, odborný garant projektu Olympiáda ľudských práv (OĽP) a za organizátorov OĽP Mgr. Vladislava Dolníková, riaditeľka PRO DONUM - spoločnosti pre rozvoj filantropie. O tom, že seminár bol zorganizovaný na vysokej úrovni, svedčí nepochybne aj to, že dorozumievacím jazykom medzi študentmi bola angličtina. Okrem slovenských študentov boli aj študenti z rôznych regiónov Bulharska (Varna, Pleven, Sofia, Yambol, Haskovo) a Macedónie, ktorí majú rovnaký záujem o problematiku ľudských práv.

Mgr. Vladislava Dolníková

riaditeľka PRO DONUM - Spoločnosť pre rozvoj filantropie, spoluorganizátor VII. Ročníka Olympiády ľudských práv

Je zvláštne až čudné ísiť do krajin, v ktorej ešte silno dýchajú pozostatky postkomunistického režimu učiť sa o ľudských právach a tolerancii. Krajina, ktorá má čo doháňať.. Logickejšie je ísiť sa učiť od našich západných susedov a "kolegov", ako to beží, oni predsa s tým majú bohatšie skúsenosti. Bola som sama napäťa a zvedavá, ako to celé vypáli. Moje pochybnosti vystriedala radosť. Radosť z toho, že naša krajina sa predsa len liší od tých, s ktorými sme celý týždeň komunikovali a vymieňali si skúsenosti a názory (Bulharsko, Macedónsko), ale radosť aj z toho, že sme našli niekoľko spoločných vecí, ktoré nás vzájomne spájajú. A to je potreba permanentného pocitu slobody, bezpečia a vzájomnej tolerancie, ktoré stále nie sú každodennou samozrejmostou ani u jedného z nás. Bolo úžasné pozorovať horlivé diskusie študentov, ich výmeny názorov, ale aj vzájomných sympatií a oboznamovanie sa s vlastnými kultúrnymi odlišnosťami. Spoznať nielen iných, ale prostredníctvom nich aj samých seba. A to sa myslím jednoznačne podarilo. Ved' ako sa môžeme najlepšie naučiť tolerovať iných, ako ich spoznať a pokúšať sa ich pochopiť? Na druhej strane nám to dalo istú dávku sebareflexie pri porovnaní rôznych prístupov v otázkach bezprostredne sa týkajúcich výchovy ľudských práv a v neposlednom rade nás inšpirovali k zmene našich niektorých zaužívaných metód a podnetili nás k tzv. refreshu, ktoré sa dúfam v dohľadnej dobe prejavia aj v kvalitných projektoch. Seminár hodnotím ako vysoko prínosnú skúsenosť nielen pre študentov, ktorých sa to bezprostredne týkalo, ale aj nás a pedagógov. Som nesmierne rada, že sme ako organizátori Olympiády ľudských práv mohli tento zážitok študentom dopriať a verím, že ho doprajeme aj v budúcnosti víťazom ďalších ročníkov Olympiády. Zároveň mi nedá nepoňať CK Liptour, ktorá nám umožnila túto cestu za poznáním absolvovať a postarala sa nám o bezpečný a pohodlný let na Balkán aj smerom domov.. Ďakujeme!

Diana Chudíková, Gymnázium Michalovce

Vítazka ceny podpredsedu vlády SR Pála Csákyho za najlepšiu esej na VII. Ročníku Celoštátneho kola Olympiády ľudských práv v Lipt. Jáne

Čo bolo vlastne zmyslom, poslaním tohto seminára? Na začiatku každého dňa sme prostredníctvom rozličných hier mali možnosť rozvíjať našu empatiu, schopnosť vciť sa do potrieb a pocitov iných, veriť druhému človeku či naučiť sa pozorne počúvať. Ďalšia časť seminára mala kreatívny charakter. Našou úlohou bolo napr. pokúsiť sa zostaviť definíciu tolerancie v skupine a porovnať ju s definíciami ostatných skupín. Naše posteje k otázkam tolerancie sa zhodovali, rozdiel bol len vo vyjadrovaní názorov. Súčasne sme uviedli aj príklady intolerancie. Naša tvorivosť sa prejavila aj v zostavovaní listiny základných ľudských práv. Účelom bolo najmä to, aby sme si uvedomili a pochopili, prečo tieto práva vlastne existujú, aký majú zmysel a osoh pre ľudskú bytosť. Tu sa slová dôstojnosť, rovnosť, právo a sloboda stali klúčovými. Keďže sme všetci študenti, zamerali sme sa aj na túto oblasť a spoločnými silami sme vypracovali práva študentov, pričom sme porovnávali aj školské systémy s našimi bulharskými a macedónskymi priateľmi. Načrtli sme aj to, ako by mala vyzerat ideálna škola s ľudskými právami a ako by prebiehalo naše stretnutie s ministrom školstva. Každý si zo seminára určite odniesol niečo, čo ho obohatilo na duchu. Posolstvom tohto stretnutia študentov bolo rozšíriť si vedomosti o ľudských právach a tolerancii, no najmä nadobudnúť poznanie, že ľudské práva samotné, ich dodržiavanie a ochrana, to všetko je v súčasnom svete nevyhnutné. Ak človek nemá svoje práva alebo ich z rozličných príčin nemôže uplatňovať, nedokáže sa stať človekom v pravom zmysle slova a nemôže rozvíjať naplno svoju osobnosť. Ak nedo- kážeme tolerovať druhých, my sami sa nemôžeme integrovať do spoločnosti ako jej plnoprávni členovia. Aj takéto odkazy ľudstvu, z mnohých iných, vyšli spod pera každého účastníka. Práve oni boli posledným krokom na našej ceste za poznáním ľudských práv. Všetci pevne veríme, že tieto odkazy neostanú len na papieri, ale stanú sa súčasťou každodennej reality v myslach ľudí na celom svete...

Zuzana Grochalová, OA Čadca

Vítazka ceny primátora mesta Liptovský Mikuláš za najlepšiu esej na VII. Ročníku celoštátneho kola OĽP v Lipt. Jáne

Môžete mi závidieť. Ocitala som sa v Bulharsku na osem dní so skvelou partiou. Užili sme si to, získať nové kontakty, uhy pohľadov, skúsenosti a presvedčenie, že hovoriť o ľudských právach neznamená len teoretizovať. Toto cestou ďakujem tým, čo mi umožnili zúčastniť sa seminára. Samotný seminár s názvom *Tolerance and Human Rights* pod vedením profesora Rumena Valcheva trval päť dní a okrem nás piatich zo Slovenska sa do Primorska dohrnulo ďalších devätnásť študentov z Bulharska a Macedónska. Pracovali sme, teda diskutovali, hádali sa, argumentovali, navzájom si ustupovali, tvorili a prezentovali sa v angličtine. Z toho som mala najväčšiu hrôzu, ale nakoniec sa to zvládlo k všeobecnej spokojnosti. V prvý deň sa rozpútalo zoznamovanie sa a očúkávanie, nasledovalo rozoberanie pojmov ako ľudské právo a sloboda, tolerancia i dôstojnosť, pričom sme hovorili aj o konkrétnych príkladoch. V ostatné dni sme zadelení do rôznych zmiešaných skupín vypracovali úlohy. Zmohli sme sa na zoznam najdôležitejších práv, zhodnotenie dodržiavania ľudských práv na školách všetkých troch krajín, sformulovanie práv študentov, zistenie ankety na zistenie hraníc tolerantnosti voči menšinám, hľadanie klúčových slov na definíciu pojmu tolerancia...

Ale nebolo to len o neustálom žmýkaní mozgov a prepieraní ľudských práv zo všetkých strán. Začínali sme energizerom /cvičením alebo hrou na prebudenie pozitívnej energie/. Najprv ma zožieral pocit viny, že sa namiesto poctivého prikyvovania a zapisovania si, akému som navykla v škole, venujem hrajkaniu. Zdanivo sme sa rozptylovali a odbočovali od témy, nevedomky sme však zapájali kreatívne a strategické myšlenie, dôtip i postreh a smiech pomáhal preklenúť jazykové bariéry. Navyše z hry často vytŕčala myšlienka, ktorou sme sa zaoberali neskôr. Bolo mi fajn, újasne a mohla by som vymenovať ďalšie prílastky, ale zostručním to. Išla by som ešte raz. Takže už teraz vopred závidím víťazom budúcich ročníkov.

Jakub Princ, Gymnázium Jána Hollého Trnava

Finalista

Pobyt na seminári v Bulharsku som si predstavoval ako serióznu prácu- zavretých 30 ľudí niekde v rokovačke od rána do večera. Nebola to vôbec pravda. I ked sme sa rozprávali o závažných témach, vždy bolo viditeľné, že sú nám celkom blízke. Otázku tolerancie sme sice nerozpitovali do detailov, ale napriek tomu som sa dozvedel mnoho nového - napríklad, že tolerovať neznamená len akceptovať všetko navôkol, má to i svoje hranice, ktoré určite nie sú znakom diskriminácie. Zaujímavé bolo i porovnať mieru tolerancie na školách u nás a v ostatných krajinách, zistiť, že problémom tolerancie sa neboríme len u nás na Slovensku. Dokonca sme dospeli k záveru, že dodržiavanie študentských práv na slovenských školách nie je také zlé v porovnaní s balkánskymi krajinami, kde sa stretávajú i s problémami, ktoré u nás nenájdete- ozbrojený dozor pred bránaními školy. Ďalej ma zaujalo vypracovávanie deklarácie študentských práv podľa nás študentov, mali sme možnosť rozhodovať o vlastných problémoch sami, bez autoritatívneho dozoru našich pedagógov, ktorí majú na školách vždy posledné slovo. Páčilo sa mi, že väčšina myšlienok elaborovaných študentami bola zaznamenaná, čiže naše idey boli povážované za hodnotné, neboli to iba "výplody žiakov". Boli sme rešpektovaní a rovnocenní. Seminár bol veľkým prínosom kvôli tomu, že zmenil moje nazeranie na svet i Slovensko, zväčšil moje odhadolanie bojovať za ľudské i študentské práva a v neposlednom rade som sponzoril niektoré črty balkánskej kultúry.

Tomáš Straňák, Bilingválne AS Gymnázium, Sučany

Finalista

Ked som sa dozvedel o tom, že budem jedným z tých, čo pocestujú do Primorska na seminár o ľudských právach, spočiatku som netušil, čo si pomyslieť. Toto slovo som totiž počul mnohokrát, no netušil som, čo sa vlastne na takom seminári robí. Príchod našej sedemčlennej družiny v zostave pána prof. Kusého, V. Dolníkovej a 5 žiakov sa niesol v atmosféri vzájomných konverzácií, spoznávania sa a očakávania nasledujúcich dní, počas ktorých malo podujatie prebiehať. Samotný seminár, vedený p. prof. Rumenom Valchevom a nesúci sa v duchu ľudských práv a tolerancie, disponoval účastníkmi z troch krajín - okrem Slovákov (nás) sa dostavila o čosi početnejšia reprezentácia Bulharov a Macedóncov. Jeho náplň tvorili prevažne diskusie na rôzne témy týkajúce sa problematiky ľudských práv. Začalo sa právami všeobecne, no napokon sa najväčšia pozornosť venovala právam študentov na školách, pričom žiaci, popri možnosti prečítať si skutočné

deklarácie, sa snažili navrhnuť koncepty podľa svojho gusta - čím sa dostávame k spôsobu práce, ktorá bola vykonávaná v skupinách vytvorených z príslušníkov všetkých národností. Keby sa niekto opýtal na môj názor o účele stretnutia v Bulharsku, povedal by som, že podľa mňa išlo hlavne o zoznámenie sa so situáciou týkajúcou sa tolerancie a miery diskriminácie na školách v jednotlivých štátach a tak vôbec. Určite sa nejednalo o žiadne nudné prednášky, dôležitá bola vzájomná interakcia, každý deň započatá na prvý pohľad vtipnými, no na druhý, tretí a ďalší pohľad celkom zaujímavými fyzickými cvičeniami. Všetko napomáhalo vzájomnému spoznávaniu sa a nakoniec som aj tak prišiel na to, že mám s každým účastníkom seminára minimálne jednu spoločnú vec, napr. predmety štúdia, záľuby, hudobné štýly atď. Všetko samozrejme prebiehalo v neformálnom štýle, umocňujúcim priateľskú atmosféru. My Slováci, absolventi OĽP, sme sa vedeli v podstate vo všetkých aspektoch a témach seminára dobre orientovať, a preto som rád, že sme tam mohli niečo zanechať. Teší ma, že každý z nás do toho celého niečo vložil, aby vzápäť ešte viac získal.

Monika Kačurová

finalistka
Gymnázium Medzilaborce

Aký bol seminár v Primorsku? Zaujímavý, nový, poučný, medzinárodný, ale aj vyčerpávajúci... Myslím, že každý účastník si z neho niečo odnesol. Ja mám doslova plný batoh nových informácií, skúsenosti a kontaktov. Konal sa v krásnom prostredí, len pár metrov od pláže, čo spočiatku mnohých zvádzalo k nepozornosti. Ale program bol veľmi zaujímavý a záležalo len na nás ako si ho upravíme. Celý seminár sa niesol v duchu tolerancie a ľudských práv a hlavným koordinátorom bol profesor Rumen Valchev zo Slobodnej Univerzity v Burgase. Vo svojom remesle sa naozaj vyzná a dokázať dokonale zaujať našu pozornosť. Pozornosť 24 študentov zo Slovenska, Maďarska a Bulharska. Sami sme pracovali na základných ľudských právach a aká veľká bola naša radosť po zistení, že jednotlivé skupiny sa neveľmi lišili vo svojej podstate. Utvrdilo nás to v tom, že budúcnosť je ozaj v rukách mladých ľudí a my sa budeme snažiť o zlepšenie nášho sveta. Neskôr sme sa venovali problematike práv študentov a učiteľov a bolo veľmi zaujímavé naše výtvory porovnať s názormi profesorov a naopak. Teoreticky sme sa pripravovali na stretnutie s ministrom školstva, vypracovali náš vlastný dotazník o tolerancii a mnoho ďalších chytľavých vecí. Posledný deň sme vytvárali odkazy pre tých čo sa nezúčastnili nášho seminára. Najzaujímavejšie znejú takto: Rešpektuj ľudské práva a bud tolerantný, pretože budúcnosť sveta je v našich rukách. Bud tolerantný a svet okolo teba bude lepším miestom pre život plným lásky a priateľstva. Nezabudni, že každá ľudská bytosť je jedinečná a má svoju dôstojnosť. Mysli pozitívne a usmievaj sa. Tolerancia- malá vec, ktorá môže urobiť náš svet lepší. Pre mňa bol seminár obrovskou skúsenosťou a zároveň dobijačkou tvorivej energie. Ďakujem všetkým, ktorí sa na tom podieľali.

Obr. Slovenská skupina v tvorivej atmosfére

Metóda Škola hrou sa využívala takmer stále

Študenti z troch krajín sa okamžite skamarátili

Účastníci semináru tesne pred odchodom

V.3. Pamäte olympioničky

Trikrát sa mi podarilo na vlastnej koži zažiť Olympiádu ľudských práv. Od školského po celoštátne kolo so všetkým, čo k tomu patrí. Teda testy, ústna časť, napišanie a obhajoba eseje, riešenie prípadových štúdií. Hoci som každý ročník vnímala inak, niektoré pocity sa rok čo rok opakovali: nedočkavosť, napätie, nervozita, zvedavosť, radosť, úľava, spokojnosť,...

O súťaži som sa dozvedela na hodine občianskej náuky v 2. ročníku a povedala si, prečo nie? Dovtedy som o ľudských mala len nejasnú predstavu a taký ten všeobecný postoj - je demokracia a ja mám práva. /Dnes problém ľudských práv vidím ostrejšie, no ostáva mnoho uhlôv, z ktorých som sa ešte naďalej nepozerala./ Pani profesorka mi doniesla nejaké materiály a knihy. Prelistovala som ich a ocitla sa na krajskom kole s prístupom - budem sa tváriť vševediac a čo neviem, na to mi porota nepride. Úspešnosť taktiky a postup do celoštátneho kola bol napriek tomu prekvapením. Pred odcestovaním do Liptovského Mikuláša som vyburcovala celú triedu, rodinu, priateľov a známych, aby mi držali prsty na rukách a nohách.

V Liptovskom Mikuláši som sa zoznámila so spoluobojovníkmi a dodnes som v kontakte s vtedajšou spolubývajúcou Katkou. Začalo sa hned' zostra. Mala som strach z poroty, priam ma obchádzala hrôza z toho, že budem koktať, vytiahnuť si niečo, o čom nemám ani tušenia alebo nebudem vedieť argumentovať. Tréma mi však pomohla vybičovať sa a vyziaza som celkom spokojná. Ostatní súťažiaci sa tiež blyslí. Vedomostami, názormi, argumentmi, charizmom, prístupom. Nečudo, na olympiáde sa to len tak hemží budúcimi študentmi práva, žurnalistiky, politológie, medzinárodných vzťahov a iných odborov, ktoré sa viac či menej dotýkajú ľudských práv. Určitý postupujúceho do hlavného finále musí byť určite ľahké. Porote nezávidím. Ja som mala ešte mäkké lakte a uznavám, že v mojej skupine sa vyskytovali sčítanejší a skúsenejší súperi. Domov som sa vrátila plná pozitívnych dojmov a pocitov s predsa zavatím - nabudúci rok to všetkým ukážem!

Cely rok som si všimala informácie o ľudských právach v médiách a literatúre. Opäť som úspešne použila stratégiu z predchádzajúceho roka a už otukaná sa tešila na celoštátne kolo. Postrehla som väčší výskyt názorovo vyhranencov a vedomostami podkutkých spoluúčastníkov oproti predchádzajúcemu roku. Zapotila som sa na oboch častiach, ale napriek tomu, že som nepostúpila do záverečného kola, získala som cenný poznatok - porota nehryzie a vydarenie opačného názoru než akým sú vyzbrojení porotcovia človeku neublíží, práve naopak, ocenia ho a pokiaľ si na ňom tvrdohlavo trváte a zdôvodňuete ho, pôsobí to príťažlivejšie a prirodzenejšie ako dlhodobé pritakávanie podobné ozvene.

Do tretice všetko dobré, povedala som si. Niekoľko pravidel sa však zmenilo. K lepšiemu. Vychytali sa muchy: pred finálovou porotou postúpilo 4 súťažiacich ako minulé roky 8, čo dalo väčší priestor na konfrontáciu názorov. Obe časti sa konali v jeden deň, čo sice mnohých riadne vyčerpalo, ale zároveň ich pritiačilo k stene a prinútilo vyžmýkať zo seba maximum. Hovorí sa, že keď človek nemôže, práve vtedy môže najviac.

Potvrdilo sa to. Navyše toto riešenie najviac prospelo tým, čo sa cez noc zhrýzajú nad tým, ako zvládnuť druhú časť. Takto mali už všetko za sebou, ulahčene si vydýchli a celý večer strávili bez stresu pri trkotaní a iných aktivity.

Po tretíkrát sa mi odchádzalo ovela ľahšie ako v predošlých rokoch. Bude mi to chýbať. Každoročne som odišla vymasírovať si sebavedomie medzi ľudí podobnej ak nie rovnakej krvnej skupiny, názorov, pocitov, skúseností a ostatného príslušenstva. Ak som aj natrafila na niekoho, kto so mnou nesúhlasil, aspoň si ma vypočul. Popri tom som sa cítila rozumnávaná v skvelom hoteli s úžasným personálom. Mala som možnosť dokázať niečo sebe i celému svetu. 7. ročník obľetovali médiá, takže som si užila i svojich 15 minút slávy. Nemôžem viac než obyčajne ďakujem všetkým. Organizátorom, porotcom, súťažiacim, paní profesorce a ostatným, na ktorých som zabudla, a tiež si zaslúžila podakovanie. A ešte, že všetkým držím prsty, aby si to riadne užili, nebrali sa príliš vážne, ostatnú vám príjemné pocity, cenné informácie a o pár rokov im určite bude príjemne lahodiť na brušku účastníka na takej prestížnej súťaži.

Zuzana Grochalová,
Obchodná akadémia Čadca

V.4. Príspevky

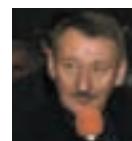
Mg. Jozefina Jambrichová
IUVENTA

Predmetové olympiády a postupové súťaže majú na Slovensku tradíciu, čo dokazuje skutočnosť, že niektoré zo súťaží oslavili polstoročie trvania a teší nás aj to, že záujem študentov o ne neustále stúpa. Jednou zo súťaží, ktorú navrhlo Ministerstvo školstva SR zaradiť medzi tie súťaže, ktoré sú finančne podporované, je aj Olympiáda ľudských práv. Aj keď je najmladšou súťažou, význam jej realizácie je opodstatnený a záujem študentov o účasť v nej dokazuje, že to bola správna voľba. Tak ako aj pri ostatných súťažiach, aj v celoštátnom kole Olympiády ľudských práv je porotou určený ten, kto si odnáša cenu víťaza. Vo všeobecnosti však môžeme povedať, že víťazom je každý, kto ľudské práva rešpektuje a hlavne ten, kto ich dodržiava.

Prof. Miroslav Kusý, PhD.
Predseda hlavnej poroty OLP

Osobne som nadmieru spokojný s priebehom Olympiády a jej výsledkami. A môj subjektívny pocit plne podporujú aj všetky hodnotenia samotných finalistov, členov porôt, domáčich a zahraničných hostí. Potvrdzujú vysokú vedomostnú úroveň finalistov: profesorka Šiklová z Karlovej univerzity v Prahe ich ocenila slovami, že všetci by boli ozdobou jej seminárov. Tento kvalitatívny rast je dlhodobým trendom Olympiády. Okrem toho ma potešilo aj podstatne lepšie a krajšie prostredie, v ktorom toto finále prebiehalo: zo skromných priestorov polnophodárskeho učilišta (ktorému sme stále vďační za doterajšie prichýlenie) sme vďaka sponzorom prešli do luxusnejšieho prostredia hotela Máj. Sponzorom vďačíme aj za atraktívne ceny, ktoré pozdvihnujú OLP na úroveň, ktorú si už naozaj zaslúží. Takisto ako aj zvýšenú pozornosť politického a verejného života, médií a cez ne aj širokej slovenskej verejnosti, ktorú sme na tohtočasom finále naznamenali. Vedľa nám tu formuje spoľačenské vedomie dôležitej časti našej mládeže prostredníctvom „olympíjskej disciplíny“, napĺňajúcej pôvodnú olympíjskú ideu kalokagatiae, starogréckeho poňatia súladu telesnej a duševnej dokonalosti človeka. Ľudské práva, ich poznanie a presadzovanie, majú v tejto duchovnej zložke olympíjskej myšlienky svoje nezastupiteľné miesto.

PhDr. Viliam Dolník
predseda celoštátnej komisie OLP

Čo je poslaním Olympiády ľudských práv? Predovšetkým sa snažím trpeživo vysvetľovať, o čom ľudské práva sú. Také prosté fakty, ako napr. že všetko nie je zaručené, dokonale vyriešené a realizované zákonomi. Naše práva nám nikto nepredkladá na pomyseľnej tåcke, aby sme si ich užívali v pohode a v dobrej vôle. Ľudské práva sú o tom, že ich musíme najprv poznáť, viedieť ich presadzovať a čo pokladám za najdôležitejšie, prejavíť ochotu ich presadiť. S každou ochotou presadzovať ľudské práva je spojené riziko neúspechu. To mnohých ľudí odráža a vzdájú sa pri prvom väčnejšom, niekedy aj malichernom odpore. Iste všetci chceme, aby mladá generácia prezila svoj život nielen plne, ale i dôstojne. Tak, ako povedal prof. Kusý, ľudské práva sú o ľudskej dôstojnosti. Je nevyhnutné mladých ľudí k tomu viesť a to je hlavným cieľom Olympiády ľudských práv.

VI. Organizátori a partneri

VI.1. Hlavní organizátori

Občianske združenie OLYMP

- Olymp je nezávislá mimovládna organizácia, ktorej poslaním je rozvíjanie právneho vedomia študentov stredných škôl a výchova k ľudským právam.
- Prostredníctvom vzdelávacích aktivít šíri myšlienky humanizmu, tolerancie a demokratických princípov v spoločnosti.
- Združuje ľudí, ktorí majú snahu o prehľbovanie právneho vedomia študentov a odstraňovanie rasistických, xenofóbnych a antisemitských prejavov správania.

Hlavné aktivity:

- Olympiáda ľudských práv
- Vzdelávacie aktivity študentov stredných škôl v oblasti ľudských práv
- Osvetová činnosť
- Vzdelávanie učiteľov v oblasti ľudských práv a etiky
- Publikačná činnosť

PRO DONUM, spoločnosť pre rozvoj filantropie

PRO DONUM je nezávislá mimovládna organizácia, ktorá poskytuje profesionálne vzdelávacie, konzultačno-poradenské a servisné služby v oblasti tvorby verejnoprospešných projektov a firemnjej filantropie. Našim najdôležitejším poslaním je spájať ziskový a neziskový sektor a rozvíjať ich dlhodobú spoluprácu v prospech celej občianskej spoločnosti. Naše aktivity sú zamerané na firmy a spoločnosti, verejné inštitúcie a mimovládne organizácie. Na základe dlhorodených skúseností budujeme víziu firemného darcovstva a filantropie na Slovensku.

VI.2. Spolupracujúce organizácie a inštitúcie

MŠ SR, IUVENTA organizátor celoštátnych kôl predmetových olympiád a postupových súťaží v SR

Predmetové olympiády a postupové súťaže sú jednou z form prace s talentovanou mládežou na Slovensku. Aj napriek tomu, že sa považujú za integrálnu súčasť výchovno - vzdelávacieho procesu, sú organizované ako dobrovoľná, záujmová činnosť žiakov základných a stredných škôl. Realizácia celého systému súťaží má viacero úrovni riadenia a organizačného zabezpečenia.

Na úrovni Ministerstva školstva:

- Koordináčna rada súťaží žiakov základných a stredných škôl, poradný orgán ministra školstva SR, ktorej členovia sú menovaní ministrom školstva. Jej členmi sú predsedovia celoštátnych odborných súťaží a zástupcovia poverených organizácií, ktoré zabezpečujú realizáciu na centrálnej úrovni.
- Príslušné slovenské komisie, ktorých predseda je do funkcie menovaný ministrom školstva a ktoré garantujú odbornú stránku jednotlivých olympiád.

Na regionálnej úrovni:

- Krajské školské úrady, ktoré môžu realizáciou nižších kôl olympiád poveriť školy alebo školské zariadenia vo svojej pôsobnosti,
- Okresné, krajské, regionálne komisie, ktorých členovia sú menovaní z radov učiteľov základných škôl, stredných škôl, vysokých škôl, vedeckých inštitúcií a iných významných organizácií v regióne.

Na celoštátnej úrovni zabezpečuje realizáciu predmetových olympiád a postupových súťaží Iuventa, ktorá v tejto oblasti pôsobí už dlhé obdobie a prevzala koordináčnu úlohu od svojich predchodcov. Hlavná úloha Iuventy spočíva vo vytváraní mechanizmov spolupráce, zabezpečení tvorby testov, úloh, riešení a ich distribúcie realizátorom nižších kôl súťaží. V neposlednom rade je Iuventa zodpovedná aj za efektívne hospodárenie s finančnými prostriedkami, ktoré sú na tento účel Ministerstvom školstva SR vyčlenené.

VI.3. Partneri

Generálny partner:

Hlavní partneri:

Mediálni partneri:

Ďalší partneri:

Mestský úrad Liptovský Mikuláš, PERSEID OIL Liptovský Mikuláš, Kelcom international Liptovský Mikuláš a.s., ALCATEL Slovakia a.s. Liptovský Hrádok, Tecwings Slovakia s.r.o. Liptovský Hrádok, Pán Frackowiak - honorárny konzul Poľskej republiky v SR, Hnutie HUMAN Bratislava, UNESCO katedra pre výchovu k ľudským právam pri UK Bratislava, Informačná kancelária Rady Európy Bratislava, Gymnázium Liptovský Hrádok, Kalligram - Knižné vydavateľstvo pána Szigetihho Bratislava, Inštitút pre verejné otázky Bratislava atď.

VII. ZÁVER

VII. ročník Olympiády ľudských práv sa niesol v atmosfére jednak overených dobrých skúseností, ale aj nových prvkov. Za najdôležitejší pokladáme akt prevzatia trvalej záštity nad súťažou Podpredsedom vlády pre ľudské práva, menšiny a európske záležitosti. Pál Csáky v predchádzajúcich ročníkoch udeľoval cenu víťazovi celoštátneho kola a cenu za najlepšiu esej. Od tohto ročníka sme túto skutočnosť urobili oficiálnou.

Vyhlasovateľom súťaže je Ministerstvo školstva prostredníctvom IUVENTY, ktorá bola poverená spoluorganizovaním a spolufinancovaním súťaže. Hlavný organizátor je OZ OLYMP v spolupráci s PRO DONUM, spoločnosťou pre rozvoj filantropie.

Súťažiaci na 1. - 3. mieste sa zúčastnili na konferencii Medzinárodnej organizácie pre ľudské práva vo Frankfurte nad Mohanom a na 4. - 8. mieste na medzinárodnom seminári mládeže v Bulharskom meste Primorsko. Spomienky účastníkov sú súčasťou Kroniky OLP.

Súdiac podľa ohlasov v ankete, ako formy späťnej väzby, bol VII. ročník OLP najúspešnejší zo všetkých doterajších.

Ďakujem všetkým organizátorov počínajúc školskými, cez krajské až po celoštátne kolo, súťažiacim ako hlavným aktérom, sprevádzajúcim učiteľom, členom porôča a hostom. Podávanie patrí hlavným partnerom, mediálnym partnerom a ostatným partnerom a spolupracujúcim inštitúciám a organizáciám, ktorých uvádzame na osobitnom mieste.

Osobitne si podávanie zaslúžia pani prof. Jiřina Šíklová, kultúrna ataše ČR Lenka Procházková. Pán prof. Rumen Valchev sa stáva súčasťou nášho podujatia. Na tomto mieste sa už začína črtať predstava budúceho VIII. Ročníka OLP, ktorý bude spojený s viacerými sprievodnými aktivitami, ktoré by mali vylepšiť súťaž a hlavne zaangažovať čo najväčší počet učiteľov a stredoškolákov. Súčasne s olympiadou budú prebiehať semináre určené učiteľom, ktorí pripravujú svojich žiakov na OLP. Je to neuskutočnitelný cieľ? To bude závisieť od nás všetkých, ktorí sa už v súťaži angažovali, ale aj od ďalších, ktorí sa jej zúčastnia.

PhDr. Viliam Dolník
Predseda CK OLP

PRÍLOHA č.1.

Študentka Monika Kačurová pri obhajobe svojeho eseja

Pozorní poslucháči

Absolútne finále

Bývalí disidenti na moderovanej diskusii

Pál Csáky pri záverečnom prejave

Príloha č. 2. Vítazné eseje

Oswienčim

Diana Chudíková, Gymnázium P. Horova, Michalovce

Cena podpredsedu vlády SR pre ľudské práva, menšiny a európske záležitosti za najlepšiu esej

Mechanicky listujem v novinách. Je 27. január. Môj zrak upúta titulok: „Brusel odsúdil popieranie holokaustu“.

Myšlienkami sa vraciám k besede s Dr. Ruth Rosenbergovou, ktorá prežila holokaust a peklo Oswienčimu na vlastnej koži. Pred očami znova vidím útlu ženu, ktorej ľahké detstvo a prežitá hrôza vryli hlboké vrásy do tváre. Genocidu a neľudské útrapy z celej rozvetvenej židovskej rodiny prežila len ona s matkou. Vtedy mala iba dvanásť... V mysli sa mi opäť vynárajú jej slová:

„Otec mal malý obchodík, ktorý živil celú našu rodinu. V roku 1941, keď začal „pohon“ na Židov, náš dom s obchodíkom na prízemí sme museli opustiť. Odišli sme do Liptovského Jána, kde nás prichytila vzdialená príbuná, teta Marka - kresťanka. Tu sme sa skrývali necelých päť mesiacov. Pred domom tety Marky zastavilo veľké, nákladné auto. Do domu vtrhli nemeckí vojaci a kričali: „Alle raus!!!“. S rukami nad hlavami naložili celú našu rodinu na korbu auta. K ostatným ľuďom, ktorí mali na odevoch žltú hviezdu. Nezameniteľné označenie pre Židov. Tetinej susede, ktorá sa s úškrnom prizerala tomuto smutnému divadlu, Nemec povedal: „Danke.“. Vediať sme, že to ona nás udala. V Poprade už čakal transport. Boli to dobytie vagóny. V každom bolo natlačených asi stopäťdesiat Židov. Ciel bol jasný - Oswienčim. Po príchode do tábora sa konali selekcie. Vystúpili sme z vozňov a taboroví lekári nás triedili na dve veľké skupiny. Mali sme štastie, pretože niekedy sa selekcie vôbec nekonali a celý vlak skončil v plyne. Po hygienickej očistke, súčasťou ktorej bolo aj ostrihanie vlasov, sme dostali pruhované „mundúry“ a čísla. Moment, kedy človek prestáva byť človekom, stáva sa len číslom bez mena. Bola som číslom 19462...“.

Azda každý, kto má v sebe aspoň štipku ľudskosti, je zdesený ľudskou zlobou a nenávisťou, ktorá počas nacistickej sebavôle nadobudla obludné, neľudské rozmary. Vyhladzovací tábor bol pre všetkých, ktorých pokladal nacistický režim za menejcenných, stal sa synonymom toho najhoršieho, čoho je človek schopný...

Dnes uplynulo 60 rokov od chvíle, keď vstúpili príslušníci 60. armády I. ukrajinského frontu do tábora smrti, utrpenia, ale aj diabla, kde sa zlo násobili zlom.

Tí, čo prežili, sa po šestdesiatich rokoch vrátili na miesto, kde kedysi bol koncentračný tábor Auschwitz - Birkenau.

V Oswienčime dnes riadne mrzlo. Vietor a hustý sneh ostro pichal starčekov a stareňky do očí. Ako kedysi väžio ostnatý drôt... Chája Braunová z Izraela tvrdila, že len preto jej tečú slzy. Nikto jej však neveril. Plakala, lebo ako jedna z mala prežila. Jej najlepšia kamarátka, bývalá spoluženkyňa Rebeka, mlčko a s dojatím hľadela na dvore plynovej komory, z ktorých už nikdy nevyšla jej matka ani sestry. Dnes obe sedeli na nádvorí v Brezinke. Triasli sa. Každý vedel, že nielen od zimy. Spomienky sú pre nich dodnes živé a kruté...

V tláčovom stredisku nemecký novinár, sotva tridsiatnik, hľákal kolegom, ako sa píše Auschwitz - po nemecky Oswienčim. Ortodoxní izraelskí novinári, ktorých hlavy pokrývali jarmulky, pri hľáskovaní tohto slova ztŕžka prehľtili. Novinársku kariéru začínajúci Steven z Británie listoval v Gilbertových Dejinách holokaustu, neveriacky krútil hlavou a hovoril: „Wow!“.

Oswienčim si pripomína 60. výročie od oslobodenia tábora. Tábor utrpenia, slz a smrti.

Do postkomunistického Poľska dnes zavítala svetová politická elita. Slová politikov, ako vždy, boli veľké. Najviac dojatý bol však Moše Kacav, izraelský prezident.

Pri ceste k miestu, ktoré mnohí označujú za najväčší cintorín Európy, stáli aj tí, ktorí prežili. Aj oni chceli dosvedčiť, že práve ich sa bytosne dotýka to, čo pritiaholo sem politikov. Okrem Židov v Oswienčime zomierali aj sási Poliakov. Niet divu, že im prekáža, ak sa o Oswienčime hovorí ako o poľskom tábore. Kolorit súčasného mesta Oswienčim lemuje niekoľko kostolov a kaplniek s kyticami kvetov pri soche Panny Márie. V istom bode tohto mesta orientačné tabule pri ceste začnú ukazovať smer so slovom „MÚZEUM“. Ciel ďalšej cesty je prostý, ľahko pochopiteľný, ale aj hrozivý: továreň s vysokým komínom, barákmi, pecami a krematóriom...

Dnešná pietná slávnosť, ktorá vyvrcholila množstvom spomienkových akcií po celom Poľsku, ale aj po celej znovuzjednotenej Európe, mala dôstojný, ale aj nostalгický ráz. Bola ozaj smutná, ale aj zasnežená, mrazivá. Všetci zúčastnení boli dnes dobre oblečení a obutí. Predstava, a že tu pred viac ako šestdesiatimi rokmi vyhľadovaní väzni stáli na Apelplatzí niekoľko hodín v drevánoch a bosí, bola o to taživejšia a desivejšia...

Pravdivý, aj keď ľahko uveriteľný je príbeh väzña č. 4427 - Wladyslawa Bartoszewského, bývalého ministra zahraničných vecí Poľska. Práve on prehovoril na úvod tejto clivej ceremonie. V mäkkej, ľubovočnej polštaine zneli jeho slová CYKLÓN a GAS ako údery tvrdou, železou týcou. Rovnako, keď výčital civilizovanému svetu, že proti holokaustu urobil dodnes veľmi málo. Na zápästí Simone Veilovej, bývalej francúzskej političky, je dodnes vytetované číslo 78651. Francúzštinou, rečou diplomatov, spomína na zavraždené nevinné deti, ženy, starcov a mužov, ktorých navždy pochovali plynové komory.

Romanu Rosi, zástupcu Rómov, pre stásiče ktorých bola poslednou cestou práve cesta do Oswienčima, prehovoril po nemecky... Na opis neľudského utrpenia ľudí použil totožné slová, aké používali vo svojich hláseniach príslušníci SS a SA - ich mučitelia. Po jeho dojímavom prejavе na tejto smutnej ceremonii nemčina už nezaznala. Nemecký prezident, Horst Köhler, taktne na tejto spomienke nevystúpil.

Všetci tí, čo muky a peklo Oswienčimu prežili, sa statočne držali. Len do chvíle, kým kantور Joseph Malowany z New Yorku nezačal spievať, vlastne skôr plakať, židovský spomienkový modlitbu „El Malei Rochami“ - Bože, plný milosti. V tej chvíli už stíhli aj mladí novinári, oddávajúci sa výdobytkom moderných technológií - klávesniciam počítačov a mobilným telefónom. Talianskej novinárke Giovanne slzy rozmyvali dokonalé kontúry ešte pred chvíľou perfektného mejkapu... V tej chvíli musel aj Boh plakať...

Nad Auschwitzom - mestom hrôzy, rozsvietili sa tisíce žiarivých svetiel kahancov. Je ľahké predstaviť si, čo všetko sa tu odohralo a kolko ľudských životov tu vyhaslo. Ich počet sa len odhaduje. Neexistovala žiadna evidencia. Odhadované číslo je aj tak hrozivé - 1,5 až 4 milióny obetí. Druhé číslo zdá sa, že je pravdepodobnejšie, lebo k nemu nezávisle dospeli a vyrátali ho aj väzni pracovnej časti tábora, ktorí žili v tábore dlhé roky a prežili.

Medzi dvoma blokmi je stena smrti... Okná, otočené smerom k stene, sú zadebnené. To preto, aby nikto nevidel, čo sa tam dialo. Odsúdení boli otočení celom k stene... Na mieste, kde boli dva popravie samopalov, je teraz betónový podstavec. Dnes ho zdobia stovky vencov a kytic. Plynová komora a krematórium - najdojímavejšie, ale aj najdrastickejšie z miest tábora. Ľudí do plynových komôr dostali pod zámenkou dezinfekcie. Nik nekládol preto odpor. Úplne cynicky vyzniesa, že na dverách ich čakali ľudia, ktorí mali na oblečení symboly Červeného kríža... Keby tieto steny vedeli hovoriť!!!

Oswienčim je veľké, rozlahlé miesto, obohnáne dodnes ostatným drôtom, v ktorom bolo vysoké napätie - aby nikto nemal šancu. Lemujú ho drevné strážne veže a lampy, ktoré kedy ostro a prenikavo svietili. Vedľa krematória je vysypaný ľudský popol. Na tomto mieste ľudia stoja mlčko, bez jediného slova. Uvedomujúc si, že stoja na popole tisícok, možno až miliónov beštiálne zavraždených ľudí... Pocit, neopakujúci sa každý deň. Nie div, že im vyráža dych. Nemôžu

uveriť a žasnú nad tým, čoho bol človek schopný! Bol to človek, a či diabol???

Poslanci Európskeho parlamentu minútou ticha si uctili obete Oswienčimu a vyzvali člen-ské štáty Európskej únie, aby sa 27. január od budúceho roka stal spomienkovým dňom holokaustu. V právne nezávaznej rezolúcii jednoznačne odsúdili popieranie holokaustu a všetky formy antisemitizmu a xenofóbie. Poslanci odsudzujú revisionistické tendencie a popieranie holokaustu, ako zahanbujúce a odporujúce historickým skutočnostiam. 617 poslancov, ktorí podpísali túto rezolúciu sa zhodlo na tom, že výročie oslobodenia Oswienčimu by malo Európanom pripomenúť, že rasové a náboženské predsudky aj dnes predstavujú pre starý kontinent „veľmi vážnu hrozbu“. Tvrdia, že je nutné mladým ľuďom vysvetľovať, čo bol holokaust. Podľa šéfa Európskeho parlamentu Josepa Borella predstavuje Oswienčim „bitku pamäti proti zabúdaniu“. Diskusia, ktorá predchádzala schváleniu textu rezolúcie, ukázala, že táto téma je stále citlivá. V slovnej prestrelke Oswienčimu pripisovali rôzne prílastky - nemecký vyhľadzovací tábor, či nacistický tábor smrti v Auschwitzi. Gordický uzol nakoniec pretáľal šéf socialistov v Europarlamente - Nemec Martin Schulz. Poslanec, ktorému taliansky premiér Silvio Berlusconi pred dvoma rokmi povedal, že by mohol hrať vo filme dozorca v koncentračnomtábore... Práve podľa Schulza sú Nemci zodpovední za holokaust a navrhli, aby sa Oswienčim označil „za vyhľadzovací tábor nacistického Nemecka“. Táto formulácia prešla.

Vo chvíli, keď Európarlament schvaľoval rezolúciu k holokaustu, oznámil na inom mieste v Bruseli člen Európskej komisie Franco Frattini, že dostal výhražný list, ktorý ho varoval pred možným celoeurópskym zákazom nosenia nacistických symbolov. Podľa vyjadrenia tohto komisára, liešť prišiel z Británie, bol na ňom hákový kríž a bol napísaný lámanou taliančinou. O zákaze svastiky začali uvažovať nemeckí politici po tom, čo sa britský princ Harry objavil na maškarnom večierku v nacistickej uniforme... Európski ministri spravodlivosti nijaký návrh v tomto smere však zatiaľ nemajú na stole.

Takmer 200 000 ľudí, ktorí prešli očistcom Oswienčimu, prezilo. V súčasnosti už žije len málo z nich, avšak ani jeden nikdy nezabudne na ľudský hyenizmus: na vstup do tábora cez bránu, smutne preslávenú nápisom „ARBEIT MACHT FREI“, ktorý bol obyčajným výsmechom do tvári tisíciam väzňov. Nikto z týchto žijúcich pamätníkov nemôže zabudnúť na desiatky murovaných blokov, ktoré slúžili ako „ubytovne pre väzňov“. Každej z národností, ktorej väzni tu trpeli v neludských podmienkach, je venovaný blok. Slovákom patrí blok I/6a. Zo Slovenska bolo do Auschwitzu deportovaných spolu 8 667 Židov. Z nich 1 003 detí a mladých ľudí. Už v prvom transporte z Popradu - 25. 3. 1942, bolo 118 dievčat vo veku od 16 do 18 rokov. Jedno malo však len 14... Ako výkričník pre ďalšie generácie sú tu zhromaždené fakty o deportácii Židov, predmety zo života väzňov, denníky, pohľadnice, oblečenie, kresby a v neposlednom rade fotky. Posledné svedectvo o tom, že tito ľudia ozaj žili. Je tu aj veľká kopa cestovných kufrov, dve hruby topánok a ľudských vlasov. Medzi nimi aj niekoľko zapletených dievčenských vrkočov. Opodial' niekoľko desiatok plechovíc od cyklónu B, ktorý usmrtil tisíce ľudí v prílhahlých plynových komorách. Boli štyri, každá s kapacitou dvetisíc. Vo vitrínach visí detské oblečenie, bábiky, cumle, hračky...

O pár krokov ďalej je blok, v ktorom doktor Josep Mengele, prezývaný „Anjel smrti“, robil pokusy na ľuďoch, prevažne dvojčatách. Konali sa aj pokusy, ktorých cieľom bolo nájsť prah bolesti a hranicu smrti v najrozličnejších situáciach. Na väzňoch skúšal rôzne druhy baktérií, zaoberal sa aj sterilizáciou židovských a rómskych žien, ktorou vylepšoval svoju metódu vedeckého vyhľadzovania. Na pokusy využíval aj hypnózu. Pokusy, pri ktorých nepoznal hranice nehumánnosti...

Tí, čo prežili, nikdy nezabudnú na blok zvláštnych trestov. V ňom boli väznení buriči a rebeli. Tresty boli neludsky kruté - nahého väzňa vyhodili v mrznúcej zime von, do priestoru ohraničeného ostatným drôtom. Pravidelne ho oblievali vodom. Až kým nezmrzol...

V podzemí tohto obloku je to najotrasnejšie - hnusné a temné väzenie, čierne steny, samotky, cely bez prístupu vzduchu. Cely na státie o rozmere 50 x 50 cm bez okna, kde sa museilo stáť. Na niektorých stenách sa doteraz zachovali vyryté rôzne obrázky a náписy. Sú tu aj

rokovacie miestnosti, v ktorých rozsudky smrti lietali vzduchom.

Nacionalizmus, šovinizmus, antisemitizmus, rasizmus, fašizmus, nacizmus, totalitarizmus... „Izmy“, o ktorých mladá generácia už iba málo vie. Keby poznala obľudný význam a ohavný rozmer týchto slov, nedokázala by kresliť hákové kríže. Tieto „Izmy“ viedli totiž ku genocíde celých národov.

Poľský Oswienčim poznamenal životy miliónov Židov, Poliakov, Rómov, Rusov ale aj príslušníkov ďalších národov. Je a musí zostať ostrým mementom našej tichej spomienky na tieto obete. Spomienky na absolútne a neludské popretie slobody, života, na intoleranciu a sadizmus pokrivenej ideológie. Ideológie v „mene národa a rasy“.

Každý boj proti obmedzeniu a popretiu slobody má svoj význam. Oswienčim a jeho oslobodenie zostane aj v 21. storočí jedným z najväčších symbolov tohto boja. Nesmie nás nikdy zabudnúť!!! Musí zostať ako výstraha, ako memento pre celé ľudské pokolenie.

Obávam sa, že ľudstvo sa však napriek oswienčimskej tragédii dodnes poučilo. Pri záberoch o mučení irackých vojakov, ale aj civilistov, ľudi opäť mrazí.

Mrazilo aj v Oswienčime, kde bolo peklo na Zemi...

Civilizovaní ľudia by nemali stavať múry

Zuzana Grochalová, Obchodná akadémia, Čadca

Cena primátora mesta Liptovský Mikuláš za najlepšiu esej

Ale stavali, stavajú a je viac než pravdepodobné, že stavajú aj budú. Bez ohľadu na to, čo sa na civilizované národy patrí či nepatrí. Človek uzavrel pôdu medzi múry, čím získal ohraničený priestor na ochranu pred prírodnými živlami a nepriateľom. Dnu sa cítil chránený a pokojnejší.

Existujú dva druhy múrov. Prvý slúži na to, aby sa nepovolaní nedostali dnu. Druhý, aby sa to, čo sa deje dnu, nedostalo von. Prvá možnosť zvyčajne maskuje druhú.

V starovekej Číne postavil cisár Čchin Š-Chuang-ti Veľký múr. Mal chrániť obyvateľov pred vpádmi nepriateľov. Podarilo sa. Hrozbu zvonka odvrátil, riša sa zjednotila. Istý čas to fungovalo, spoločnosť napredovala i po smrti cisára. Múr zároveň zabránil podmaneným národom opustiť štát alebo prebehnuť k nepriateľovi. No opevnenie nechránilo pred nebezpečím zvnútra. Zakonzervovanie viedlo k vzburám, riša sa rozpadala, aristokracia sa medzi sebou nedokázala dohodnúť. Žiadnen zádok sa na tróne dlhšie neohrial. Múr sa začala rozpadáta a stratil vojenský význam. Vyčerpané obyvateľstvo si podrobili Mongoli. Zo starovekej civilizácie ostali len pozostatky nápadne podobné zvyškom múru. Stojí dodnes, no schátraný. Čína si odskákala následky izolácie, odvtedy sa pojem Čínsky mór spája s významom spiatočnícka uzavretosť. Naivný predpoklad, že riša si vystačí sama! Človek sa vyvija v kontaktoch, nimi získava skúsenosti, učí sa. So štátom je to rovnaké.

Neskôr hradby okolo zámkov a miest poskytovali ochranu v čase ohrozenia. Zistilo sa, že múry sú ľahko zbúratelné. Preto sa vymysel rafinovanejší spôsob, ako oddeliť podozrivú skupinu a súčasne ju mať pod dozorom. Geto. Vytvárané najskôr špeciálne pre Židov, neskôr tento zárok museli podstúpiť i černosi a Rómovia. Ide o mestskú štvrt obývanú menšinou, ktorá svojou existenciou obťahuje väčšinu. Aby majoritná obča mohli spokoje spávať, na okrají mesta sa vyčlení územie, kam sa vyženú tí nepohodlní. A to na základe určenia mestskej rady, ktorá sa takto snaží zmeniť konflikty väčšiny a menšiny. Avšak segregácia v prvom rade prináša menej poznania o iných, čo zapričíňuje strach a ten plodí násilie. Ničivý cyklus. Na jeho začiatku bol vraj dobrý úmysel. Kam viedie cesta vydláždená dobrými úmyslami je všeobecne známe. V prípade potreby nájsť vinníka za neúspech či pohromy a zvaliť naň vinu, sú menejcení poruke a nič nebrání

vyvŕšiť sa na nich (mestské nariadenia zakazovali obyvateľom giet prestáhať sa a vlastniť zbraň - počas perzekúcií nemali reálnu šancu brániť sa). Getá začali rušiť v osvetenectve. Nacisti ich opäť uviedli do módy v dobytých krajinách. V smutne preslávenom varšavskom gete malo 400 000 Židov oddelených múrom s ostnatým drôtom na výber z troch možností: zomrieť hladom, v pokuse o útek byť postavený k múru a odstrelený alebo transport do koncentráku. Oprava - obyvateľ geta mal jedinú možnosť - smrť.

V jednu augustovú noc roku 1961 sa zjavil v Berlíne mür. Vyčarili ho východonemeckí vojaci v spolupráci s robotníckymi milíciami ako odpoveď na masovú emigráciu (v rokoch 1952-61) opustilo NDR cca 2 milióny obyvateľov). Odliv pracovnej sily vydesil komunistov až tak, že sa rozhodli nedopustiť viac rozvratnú činnosť proti krajine socialistického tábora a zastaviť tzv. „hlasovanie nohami“ o prítážlivosti totatiného systému. Strážne psy, priečky a ozbrojené hliadky, presvedčili Berlínčanov o tom, že mür nie je len na okrasu. Tých, čo sa opovázili pochybovať a skúšili preklznuť, zastavil nevyvratiteľný argument - guľka. Počet obetí sa odhaduje na 160. Sloboda pohybu? Ale kdeže, tú predsa občan totalitného štátu nepotrebuje. Kam by chodil? Štát sa oňho postará. Strana dá každému chlieb i prácu, rozhodne o jeho úlohe v spoločnosti, určí mu miesto.

Pomaly, ale isto vyrástli v štátoch pod vlajkou kosáka a kladiva múry pevnejšie než Berlínsky. Vystavané z ostražitosťi a strachu, lebo v záujme lepších zajtrajkov a krajšej budúcnosti udával sused suseda. Vystužené pasívou, pretože ľudia sa naučili kráčať s privretými očami, pochodovali vo svojich vlastných vidinách. Múry obohnané pohodlnosťou, ved' štát prebral zodpovednosť. Týmto spôsobom sa spoločnosť izolovala dôslednejšie ako kedykoľvek predtým. Ustrnula vo výboji, vrátila sa o krok späť. Kroky dozadu sa verejne označovali za prípravu na rozbeh. No rozbeh nie a nie príšť. Situácia sa vyostrovala. Začalo byť jasno, že komunistická utópia je v praxi nerealizovateľná. Pod mŕtvolne pokojnou hladinou to napiek všetkému bublalo, chystal sa výbuch. Nastal a zničil nielen Berlínsky mür, ale i totalitný režim aj na našom území. Totalita padla aj vďaka tým, čo sa nezmierili s chýrmi, že sa hranicami číha vykoristujúci kapitalizmus, zásluhou odvážnych, čo obrazne povedané „šli hlavou proti múru“ - zakrádali sa popri ňom, snažili sa ho podliezať, preliezať či preskočiť. Jednoducho, chceli zistíť, čo je za ním.

Hradby v hlavách sa tiež zachveli, pári sa ich nachýlilo, niektoré sa rozsypali, no značná časť ostala stát. Mür z betónu možno odpáliť dynamitom a neostane po ňom ani pamiatka. Lenže akú výbušninu použiť pri búraní bariák pozliepaných z nadiktovaných názorov, v teple vypestonovaných ilúzií a presudkov? Súhlasím s Einsteinom: „Je ľahšie rozbitiť atóm než vopred zaujatú mienku.“

Problém múrov v hlavách nezožiera len posttotalitné štáty. USA sa hrdia dlhodobým demokratickým zriadením a ústavou, čo zaručovala ľudské práva v čase, keď Európania o nich len fantazírovali. To ale nezamedzilo zbašovanie dôstojnosti černochov. „Hnutie ľemu majetku“, ako ich nazývali belosi, sú práva zbytočné. A tak ešte v 20. storočí sa uplatňoval systém rasovej segregácie vyhlásený Najvyšším súdom za ústavný. Černoch všade vrážal do múru, ktorý ho vracal na vykázané miesto - zákaz navštievovať tie isté školy, kiná, reštaurácie ako bieli, menejcená rasa musela sedieť na opačnej strane v autobuse, vlaku, ba i v súdnej sieni. Až v roku 1964 hnutie za občianske práva a osobnosti ako M. L. King prinutili vládu prijať Zákon občianskych právach zakazujúcich diskrimináciu na základe rasy, farby, vyznania alebo národného pôvodu. O rok neskôr udelili volebné práve i čiernemu ľudu. Oficiálne sa s rasizmom príkladne porátili, no v USA je takisto dodnes vysoký výskyt zamurovaných mozgov.

Mnoho ľudí si ani neuvedomuje, že si so sebou každodenne v hlave vláčia zátarasy. Nepripúšťajú vlastnú neprístupnosť. Sú zatvorení. Už nie v priestore, ale v sebe. Dobrovoľná samovázba sa prejavuje odmietaním. Žiadne zmeny! Zabrániť rušeniu obmedzení! Nedopustiť vplyvy zvonka! Odbúranie vnútorných bariér predstavuje bolestivý proces. Pri jatrení starých rán sa človek inštinktívne odťahuje.

Receptom sú otvorený prístup, tolerancia, komunikácia, osveta, dostatok objektívnych informácií a vzdelávanie. Účinok sa však nedostaví zo dňa na deň. Na zrúcanie múrov v myslach treba trpezlivosť a odhodlanie. Je nemožné pinútiť ľudskú bytosť k vnímanosti, tolerantnosti, chuti vzdelávať sa či zrieknuť predsudkov. Možno jej len ponúknut možnosti, diskutovať o nich, nechať ju zvažovať a vybrať si. V tom spočíva rozdiel medzi izoláciou a otvorenosťou.

Hoci v otvorenej spoločnosti tiež jestvujú hranice. Otvorenosť neznamená bezhraničnosť, je nutné určiť odkial pokial. O osobnú slobodu prichádza obvinený alebo podozrivý z trestného činu pri zadržaní, zakrnutí a vzatí do väzby. Ak sa preukáže jeho vina, súd môže uložiť trest odňatia slobody. K oddeleniu človeka môžu viesť i zdravotné dôvody, a to v prípade súdneho nariadenia nútenej liečby duševne chorého. Osobitný druh izolácie je karanténa. Na zabránenie šírenia nákažlivých chorôb sa chorí načas vzdajú slobody. Izolácia osôb postihnutých infekčnými ochoreniami u nás zatiaľ nie je podmienená príkazom súdu. Vo všetkých prípadoch sa práva jednotlivca obmedzujú na úkor ochrany spoločnosti.

Pri pohľade na výhražné torzá múrov, ktoré ostali po spoločenských systémoch, čo nepovolovali slobodu pohybu ľuďom ani myšlienkom, všetkými desiatimi hlasujem za druhú alternatívu. Napriek riziku omylu, ktoré so sebou nesie, sa mi pozdáva viac. Ak niečo zbabrem, nebude sa na koho vyhovoriť, za svoju chybu si budem môcť sama. To vedomie mi za to stojí.

Vedomostný test
pre VII. ročník olympiády ľudských práv
krajské kolo - február 2005

Meno:

Škola:

Kraj:

Dosiahnutý počet bodov celkom:

1) Text: Ľudia sa odlišujú svojimi fyzickými a osobnostnými črtami, nie však základnými životnými potrebami. Tie majú všetci spoločné. Preto ich zabezpečujú a chránia základné ľudské práva a slobody, ktorých sa môžu dožadovať všetky ľudské bytosti.

Úloha: Podčiarknite z uvedených potrieb tie, ktoré zodpovedajú základným ľudským právam:
vlastniť mobil, získať bezplatné základné vzdelanie, bývať s rodičmi, zúčastniť sa dovolenky pri mori, mať meno, mať počítač, mať názor, cestovať lietadlom, chrániť si súkromie.

2) Uveďte dátum, kedy si pripomíname

Deň ľudských práv

Deň Európy

3) „Ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremičateľné a nezrušiteľné.“ (Ústava SR Čl. 12)

Vysvetlite význam slov:

nepremičateľné

nezrušiteľné

4) Rozhodnite ÁNO/NIE, či sú uvedené práva v rozporu s Ústavou SR:

1. Každý má právo na vzdelanie A N

2. Každý má právo rozhodnúť o ukončení vlastného života A N

3. Ľudský život je hodný ochrany už pred narodením A N

4. Trest smrti sa pripúšťa A N

5) Doplňte, v ktorom roku boli prijaté dokumenty o ľudských právach:

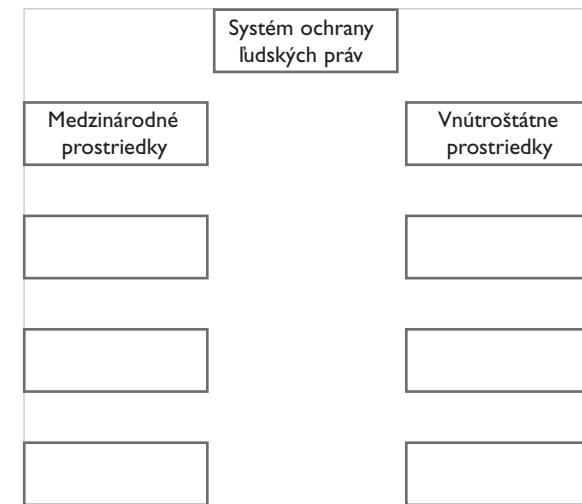
a. Dohovor o právach dieťaťa

b. Všeobecná deklarácia ľudských práv

c. Európsky dohovor o ochrane ľudských práv

d. Európska sociálna charta

6) Doplňte do uvedenej schémy medzinárodné a vnútrosťatne prostriedky, ktoré tvoria systém ľudských práv:

7) Doplňte charakteristiky o správne pojmy:

1. Rozdiely medzi ľuďmi nesmú byť dôvodom na nerovnaké zaobchádzanie s nimi. Ak sa tak deje, ide o

2. Pohrdlivý až nepriateľský postoj, hotová myšlienka o osobe alebo skupine osôb bez dostatočného poznania a dôvodu je

3. Rēspektovanie cudzieho názoru, znášanlivosť, trpežlivosť je

4. Rasovú diskrimináciu nebeloškého obyvateľstva v Afrike, alebo oddelenie černochov od belochov voláme

5. Nenáviať voči ľuďom inej rasy, utláčanie inej rasy je

6. Zrovnoprávnenie, oslobodenie, získanie nezávislosti je

7. Vyhľadzovanie Židov aj príslušníkov iných národov nacistami bol

8. Strach, nenáviať k cudzincom je

8) Kedy sa stalo Slovensko členom Rady Európy?

- a. 1993
- b. 1990
- c. 1949

9) Amnesty International, UNHCR (Organizácia pre ochranu utečencov), UNICEF, Rada Európy, OSN sú organizácie ochraňujúce ľudské práva. Napíšte pod každé logo organizáciu, ktorú predstavuje:

10) Rozhodnite ÁNO/NIE, ktoré z nasledujúcich výrokov sú rasistické, xenofóbne?

- 1. Všetci černosi majú inú farbu kože
- 2. Všetci Číňania sú šmelinári a priekupníci
- 3. Bol som u lekára, je to sice Žid, ale dobrý doktor
- 4. Všetci Rómovia špekulujú ako sa vyhnúť práci

A N

11) Text: Jana tohto roku oslávila 19 narodeniny a len nedávno sa stala aktívou členkou politickej strany. Určite by chcela kandidovať v najbližších voľbách, ktoré sa budú konať ešte v tomto roku, alebo sa aspoň aktívne volieb zúčastiť a podporiť svoju stranu.

Úloha: Rozhodnite na základe informácie v texte či má Jana právo kandidovať:

- 1. len vo voľbách do parlamentu
- 2. len vo voľbách do zastupiteľstva územnej samosprávy
- 3. v žiadnych voľbách do zastupiteľských orgánov

Na základe informácie v texte rozhodnite, či má Jana právo voliť:

- 4. len v parlamentných voľbách
- 5. len v komunálnych voľbách
- 6. vo voľbách do všetkých zastupiteľských orgánov

12) V Ústave SR je zakotvený inštitút verejného ochrancu práv.

- a. Aké cudzie slovo označuje túto funkciu?
- b. Kde je sídlo verejného ochrancu práv?
- c. Kto v SR vykonáva túto funkciu v súčasnosti?

13) „Petičné právo sa zaručuje. Každý má právo sám alebo s inými obracať sa vo veciach verejného alebo iného spoločného záujmu na štátne orgány a orgány územnej samosprávy so žiadostami, návrhmi a stážnosťami.“ (Ústava SR Čl. 27)

Uveďte, v akých prípadoch si nemožno petičné právo uplatniť:

14) Rozhodnite ÁNO/NIE, v ktorých prípadoch boli porušené ľudské a občianske práva vyplývajúce z Ústavy SR?

- 1. Obvineného potrestali za to, že odmietol vypovedať.
- 2. Ministerstvo odmietlo poskytnúť informácie o stave životného prostredia.
- 3. Občan bol zbavený štátneho občianstva za to, že previedol svoje finančie z podnikania na účet do zahraničia.
- 4. Občan odmietol vypovedať, pretože by svoju výpovedeď mohol spôsobiť trestné stíhanie brata.

A N

15) Text: Najväčšia medzinárodná politická organizácia, ktorej cieľom je dodržiavať medzinárodný mier a bezpečnosť, rozvíjať piateľské vzťahy medzi národmi a uskutočňovať všeestrannú spoluprácu.

Úloha: Na základe informácie v teste rozhodnite o akú organizáciu ide:

- 1. NATO
- 2. OSN
- 3. Rada Európy

16) „Slovenská republika poskytuje azyl cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd.“ (Ústava SR Čl. 53)

Možno podľa Ústavy SR azyl odopriť?

A N

Svoje rozhodnutie zdôvodnite:

17) Text: V Ústave SR sa základné práva a slobody delia na:

- 1. základné ľudské práva a slobody,
- 2. politické práva,
- 3. práva národnostných menšíň a etnických skupín,
- 4. hospodárske, sociálne a kultúrne práva,
- 5. právo na ochranu životného prostredia a kultúrneho dedičstva,
- 6. právo na súdnu a inú právnu ochranu.

Úloha: Priradte ku každému z uvedených práv číslo skupiny, do ktorej právo patrí:

• právo na vzdelanie	• právo na život
• právo na obhajobu	• zhromažďovacie právo
• sloboda prejavu	• listové tajomstvo
• právo voliť	• právo na slobodnú voľbu · povolenia
• právo používať materinský jazyk	• ochrana žien, mladistvých a telesne postihnutých
• v úradnom styku	• právo na priaznivé životné prostredie

18) Ivan má 15 rokov a Marek 17 rokov. Rozhodnite ÁNO/NIE a zapíšte do tabuľky, či v tomto veku majú právo:

	Vlastniť majetok	Uzavrieť manželstvo	dediť	Uzavrieť pracovnú zmluvu	Zvoliť si etiku - náboženstvo ako volit. predmet
Ivan					
Marek					

19) Odpovedajte na uvedené otázky ÁNO/NIE:

1. bezplatné základné a stredné vzdelanie je vašim právom
2. učiteľka vám môže zatajiť, ako oznamovala vaše vedomosti
3. ste si rovní s ostatnými žiacmi bez ohľadu na váš etnický, národný, sociálny pôvod, rasu, pohlavie a pod.
4. vaši rodičia majú právo byť informovaní o vašich študijných výsledkoch
5. učiteľka je viazaná profesijným tajomstvom
6. patria vám základné ľudské práva v plnom rozsahu
7. riaditeľstvo má právo zakázať vám nosiť do školy náboženské symboly

20) Dopíšte text : „Obydlie je nedotknuteľné. Zásahy do nedotknuteľnosti obydlia možno zákonom dovoliť iba vtedy, keď je to v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu

(Ústava SR Čl. 21)

21) Práva v ústave sú vždy spojené s povinnosťami. Možno povedať, že ide o „spojené nádoby“ občianskych práv a povinností. Uveďte k povinnostiam práva zaručené Ústavou SR.

Povinnosť:	Právo:
Zapísat dieťa do školy pri dosiahnutí 6 roku veku.	
Nerušiť spolužiakov na vyučovaní.	
Zavedenie štátneho jazyka ako povinného vyučovacieho predmetu do národnostných škôl.	
Doručiť korešpondenciu určenú na meno neotvorenú.	
Neposmievat sa žiadnym náboženským úkonom.	
Pomôcť odstraňovať situácie, v ktorých hrozí násilie a nebezpečenstvo.	

22) Podnet na začatie konania ústavného súdu môže dať aj fyzická osoba. Napíšte:

- v akej veci sa môže fyzická osoba obrátiť so žiadosťou o začatie konania ústavného súdu

- akým spôsobom môže iniciaovať začatie konania ústavného súdu

23) Napíšte, do ktorých organizácií patria uvedené súdne orgány a kde tieto orgány sídia:

Európsky súdny dvor

Medzinárodný súdny dvor

Európsky súd pre ľudské práva

Správne odpovede a počty bodov za jednotlivé otázky:

Odpoveď:	Počet bodov
1. získať bezplatné vzdelanie, bývať s rodičmi, mať meno, mať názor, chrániť si súkromie	5
2. 10. december a 5. máj	2
3. - nezaniknú uplynutím určitého času, - nijakým spôsobom ich nemožno odňať, sú vlastné každej ľudskej bytosti (uznáť bod aj v takom prípade, ak bude uvedená iba prvá časť odpovede)	2
4. N,A, N,A	4
5. 1989, 1948, 1950, 1961	4
6. medzinárodné prostriedky: OSN, Rada Európy, EU + OBSE (stačí uviesť jednu) Vnútrosťátné prostriedky: Ústavný súd, ombudsman, nezávislé súdnictvo	6
7. Diskriminácia Predsudok Tolerancia Segregácia Rasizmus Emancipácia Holocaust Xenofobia	za každý pojem 1 bod, spolu 8
8. 1993	1
9. UNICEF, OSN, UNHCR, Amnesty International, Rada Európy	5
10. N,A,A,A	4

11. 2. len vo voľbách do zastupiteľskej samosprávy 3. vo voľbách do všetkých zastupiteľských orgánov	2
12. ombudsman, v Bratislave, Pavol Kandráč	3
13. 1. ak petícia vyzýva na porušovanie ľudských práv 2. ak sa petíciou zasahuje do nezávislosti súdu	2
14. A,A,A,N	4
15. OSN	1
16. Áno. Azyl možno odoprieť tomu, kto koná v rozpore so základnými ľudskými právami a slobodami	2
17. 4, 6, 1, 2, 3, 1, 2, 1, 4, 4, 5	11
18. Ivan: A, N, A, N, A Marek: A, A - so súhlasom súdu,A, A ,A	10
19. A, N, A, A, N, A, N	7
20. života zdravia majetku práv a slobôd iných	4
21. Právo na vzdelenie Právo na osvojenie si štátneho jazyka Právo na listové tajomstvo Právo na vieroveryznanie Právo na bezpečnosť, na ochranu zdravia	5
22. - vo veciach porušenia základných ľudských práv a slobôd - vždy písomne, prostredníctvom advokáta	2
23. EU – Luxemburg OSN – Haag (Holandsko) Rada Európy – Štrasburg (Francúzsko) (body uznáť aj vtedy ak bude uvedený iba štát alebo iba mesto)	6

Spolu 100 b.

Príloha č. 3.

Tudásfelmérő teszt az emberi jogok olimpiásza

VII. évfolyamára

kerületi forduló – 2005 február

Név

Iskola

Kerület

Összesen elért pontok száma:

I) 1) Szöveg: Az emberek különbözők. Eltérek a fizikai és személyes vonásaiak, ellentétben az életszükségleteikkkel, amelyek minden embernél azonosak. Éppen ezért biztosítják és védi őket az alapvető emberi jogok és szabadságok, melyekkel minden ember élhet.

Feladat: Húzd alá a feltüntett emberi szükségletek közül azokat, amelyek hozzá tartoznak az alapvető emberi jogokhoz:

mobiltelefon tulajdonosának lenni, általános műveltséget megszerezni, szülőkkel lakni, tengerparti szabadságon részt venni, saját nevet viselni, számítógéppel rendelkezni, véleményt alkotni, repülővel utazni, védeni a magánéletet.

2) Tüntesd fel a helyes dátumot, amikor megemlékezünk az

Emberi jogok napjáról

Európa napjáról

3) „Minden ember szabad és gyakorolhatja a személyi szabadsághoz való jogát. Az alapvető emberi jogok és szabadságok megfoszthatatlanok, elhallgathatatlanok, érvénytelenségteltek.” (Szlovák Köztársaság Alkotmánya, 12. cikkely)

Magyarázd meg a kifejezést:

elhallgathatatlan

érvénytelenítetlenet

4) Válaszolj IGEN/NEM-el, hogy a feltüntetett emberi jogok megegyeznek-e a Szlovák Köztársaság Alkotmányának határozataival:

1. Mindenkinek jogában áll művelődni, tanulni N

2. Mindenkinek jogában áll eldönteni és megszabni élete befejezését N

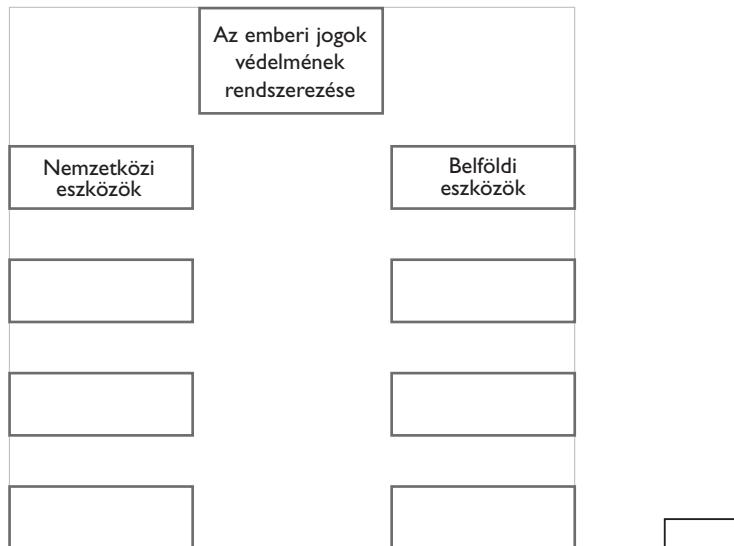
3. Az emberi élet védelemre jogosult már megszületése előtt N

4. Engedélyezett a halálos ítélet N

5) Tüntesd fel, melyik évben fogadták el az alábbi emberi jogokról szóló dokumentumokat:

- a. A gyermek jogairól szóló megegyezés
- b. Alapvető emberi jogokról szóló deklaráció
- c. Európai megegyezés az emberi jogokról
- d. Európai szociális charta

6) Tüntesd fel az alábbi ábrán azokat a nemzetközi és belföldi eszközöket, melyek az emberi jogok rendszerét alkotják:

7) Az alábbi jellemzést pótold helyes fogalmakkal:

1. Az emberek köztü különbségek nem adhatnak okot a velük történő különböző bánásmódra.
Ezt nevezzük.
2. Sérű viselkedést, előítéleteket emberekkel vagy embercsoportokkal szemben, akiket nem ismerünk vagy hiányos információkkal rendelkezünk róluk hívjuk.
3. Idegen vélemények respektálását, elviselhetőséget, illetve türelmet másokkal szemben hívjuk.
4. Rasszista diszkriminációt fekete bőrű lakosság ellen Afrikában, illetve fehér bőrű és fekete bőrű emberek megkülönböztetését nevezzük.
5. Más emberfaj gyűlöletét vagy elnyomását nevezzük.
6. Esélyegyenlőség, felszabadulás, függetlenség megszerzését hívjuk.
7. A zsidó lakosság és más nemzetek állampolgárainak éheztetését a nácik által hívjuk.
8. Az idegenekkel szembeni félelmet és gyűlöletet hívjuk.

8) Mikor lett Szlovákia az Európa Tanács tagja?

- a. 1993
b. 1990
c. 1949

9) Amnesty International, UNHCR, UNICEF, Európai Tanács, Egyesült Nemzetek Szervezete az emberi jogok és kisebbségek védelmével foglalkozik. Az alábbi logókat melyik-melyik szervezet viseli?

10) Az alábbi kijelentések közül melyik az, amely rasszista jellegű? IGEN/NEM-el válaszolj

1. minden feketének más a bőrszíne I N
2. minden kínai kereskedő I N
3. Orvosnál voltam, zsidó ugyan, de nagyon jó orvos I N
4. minden roma munkakerülő I N

11) Jana az idén töltötte be a 19. életévét és csak nemrég lett aktív tagja politikai pártnak. Biztosan szeretné magát jelöltetni az idei évi választásokon, vagy legalábbis szeretne rajtuk részt venni és szavazásával támogatni pártját.

Feladat: Hol jelöltetheti magát Jana?

1. csak a parlamenti választásokon
2. csak a helyi önkormányzat választásain
3. semmilyen választásokon nem jelöltetheti magát

Hol élhet Jana választójogával?

4. parlamenti választásokon
5. komunális választásokon
6. minden jellegű képviselőtestületi választáson

12) A Szlovák Köztársaság Alkotmányának fő velejárója az emberjogi biztos hivatala, mely az emberi jogok és szabadságok védelmezője

- a. Melyik idegen kifejezés jelenti ezt a funkciót?
b. Hol van az emberjogi biztos hivatalának székhelye?
c. Ki tölti be ezt a funkciót ma a Szlovák Köztársaságban?

13) A petíciós jog biztosított mindenki számára. Mindenkinek jogában áll egyedül vagy másokkal az Állami hivatalos Szervekhez illetve a Helyi Önkormányzati Szervekhez fordulni nyilvános vagy más társadalmi ügyben – kérvénnyel, javaslattal vagy panasszal.

Tüntesd fel, mely esetben nem lehet gyakorolni a petíciós jogot:

- 14)** Dönts el IGEN/NEM-el. Milyen esetekben volt sérte az emberi és polgári jog a Szlovák Köztársaság Alkotmánya szerint?
1. A vádlottat megbüntették azért, mert elutasította a vallomást N
 2. A Miniszterium elutasította az információk kibocsátását az életkörnyezetről N
 3. Az állampolgárt megfosztották az állampolgárságtól, mert a vállalkozásából szerzett pénzét külföldi számlára utalta át N
 4. Az állampolgár elutasította a vallomástételel, mivel emiatt bátyja ellen büntetőjogi eljárást indíthattak volna N

15) A legnagyobb nemzetközi politikai szervezet, amelynek célja védeni a nemzetközi békét és biztonságot, baráti viszonyokat fejleszteni a nemzetek között és sokoldalú együttműköést létre hozni.

Feladat: A fenti információk alapján dönts el, hogy milyen szervezetről van szó:

1. NATO
2. ENSZ
3. ET

16) A Szlovák Köztársaság menedékjogot ad azoknak a külföldieknek, akik a politikai jogai és szabadságaik gyakorlása miatt vannak üldözve (alkotm. SzK 53.c.)

A Szlovák Köztársaság Alkotmánya szerint megtagadható a menedékjog? N

A döntésed indokol:

17) Az SZK Alkotmányában az alapvető jogokat a következő csoportokra osztjuk:

1. alapvető emberi jogok és szabadságok
2. politikai jogok
3. nemzeti kisebbségek és etnikai csoportok jogai
4. gazdasági, szociális és kulturális jogok
5. környezetvédelemre és a kulturális örökségre való jog
6. bírósági védelemre és más jogi védelemre való jog

Feladat: Jelöld meg a következő jogok közül azokat, amelyek az alapvető emberi jogokhoz tartoznak, a hiányzó helyre írd be a fenti felsorolt alapvető jogokhoz tartozó sorszámost:

- művelődésre való jog • élethez való jog
- védelemre való jog • gyűlésezeti jog
- szólásszabadság • levéltitok
- szavazáshoz való jog • szabad hivatás választáshoz való jog

- anyanyelv hivatalokban
- való használatához való jog
- megfelelő életkörülményekhez való
- nők, fiatalok és testi fogyatékosok
- védelme
- jog

18) Iván 15 éves és Marek 17. Dönts el IGEN/NEM-el. Írd bele a táblázatba, hogy ebben a korban jogosult-e:

	Vagyonnal rendelkezni	Házasságot kötni	Örökölni	Munkaszerezőst kötni	Etikát vagy hittant választani, mint választható tantárgyat
Ivan	☐				
Marek	☐				

19) Válaszoljatok a következő kérdésekre IGEN/NEM-el.

1. Ingyenes alap- és középiskolai oktatásra jogod van
2. A tanár eltitkolhatja tanulmányi eredményeid értékelését
3. Egyenrangú vagy a többi diákkal tekintet nélkül az etnikai, nemzetiségi, szociális, faji vagy nemi hovatartozásodhoz
4. Szüleinek jogukban áll informálódni a tanulmányi eredményeidről
5. A tanárt kötelezi a szakmai titoktartás
6. Jogosult vagy az alapvető emberi jogokra
7. Az igazgatóságnak jogában áll betiltani különböző egyházi szimbólumok iskolába való behozatalát

20) Folytasd a mondatot: A lakóterület sérthetetlen. Sérthetetlenségébe csak abban az esetben lehet beavatkozni a törvény szerint, ha ez a demokratikus társadalomban elengedhetetlen az (a)

védelméhez.

21) Az alkotmányban a jogok összefüggésben vannak a kötelességekkel. A polgári jogok és kötelességek ún. "összekapcsolt edényeiről" beszélhetünk. Tüntesd fel a kötelességek mellé azokat a jogokat, amelyeket a Szlovák Köztársaság Alkotmánya biztosít.

Kötelezség:	Jog:
Gyermekek beíratása az iskolába a 6. évf betöltése után. Nem zavarí az osztálytársakat tanítás alatt. Művelődéshez való jog	☐
Állami nyelv bevezetése, mint kötelező tantárgya a nemzetiségi iskolában.	☐
A levél címzettéhez való eljuttatása felbontatlanul.	☐
Nem kigunyolni semmilyen vallási szokást.	☐
Segíteni meggyőzni a helyzeteket, mely erőszakkal és veszélytelivel fenyeget.	☐

22) Ösztönzést eljárás indítványozására az alkotmánybírósághoz fizikai személy is adhat. Írjátok le:		4
- milyen ügyben fordulhat fizikai személy kérvénnyel az eljárás indítványozására az alkotmánybírósághoz		
- milyen módon kezdeményezheti az eljárás kezdetét		
23) Írd le, melyik szervezetekhez tartoznak a következő bírósági szervek és hol van a székhelyük:		
Európai Bíróság		
Nemzetközi Bíróság		
Emberi Jogok Európai Bírósága		

A helyes válaszok és pontszámok az egyes kérdésekre

Válaszok:	Pontszámok:	
I. általános műveltséget megszerezni, szülőkkel lakni, saját nevet viselni, véleményt alkotni, a magánéletet védeni	5	
2. december 10. és május 5.	2	
3. - nem szúnik meg bizonyos idő elteltével - semmilyen esetben nem lehet megvonnali, minden emberi lény tulajdona (megadni a pontot abban az esetben is ha csak a válasz első fele van feltüntetve)	2	
4. N,I,N,I	4	
5. 1989,1948,1950,1961	4	
6. Nemzetközi eszközök: ENSZ, Európa Tanács, EU+EBESZ (elég az egyiket megnevezni)	4	
7. Diszkrimináció Előítélet Tolerancia Szegregáció Rasizmus Emancipáció Holokauszt Xenofóbia	8	
mindegyik helyes válaszáért 1 pont, összesen		
8. 1993	1	
9. UNICEF, ENSZ, UNHCR, Amnesty International, Európa Tanács	5	
		Összesen 100 pont

Emberjogi olimpiász országos bizottsága

Középiskolások országos versenyének VII. évfolyama, Liptószentmiklós

2005 március 16.- 17.

Tételek az emberjogi olimpiász kerületi döntőjének szóbeli részéhez

I. A nők, gyermekek, kisebbségek jogai védelemének jogi alapja.

Melyik dokumentumokban találjuk a jogi támashozat? Az emberi jogok általános deklarációja. Az ENSZ deklarációja a faji megkülönböztetés minden formájának kiküszöbölésére. Tanács a házasságkötés beleegyezéséhez (1.II.1965). Gyermekek jogainak deklarálása (20.II.1959) és Megegyezés a gyermekek jogairól - 1989

2. Az élethez való jog és a halálbüntetés - dokumentumok és vélemények.

Vélemények a halálbüntetésről, mint az élethez való jog korlátozásáról. Argumentálás a halálbüntetés mellett vagy ellen. A halálbüntetés megoldása a világ különböző országaiban (szabad választás). Halálbüntetés és a mi törvényhozásunk.

3. Élethez való jog és eutanázia.

Mi az eutanázia? Magyarázd el a fogalmakat: aktív és passzív eutanázia, argumentálj mellette és ellené. Hogy oldják ezt meg más országokban? Van olyan ország, ahol ezt a törvény engedélyezik? Milyen szabályok mellett? Hogy oldják meg ezt a problémát nálunk?

4. Az élethez való jog és a terhességmegszakítás problémája.

Argumentálj ellene és mellete. A probléma megoldása más országokban. A saját véleményed a problémáról, fejtsd ki az okokat. Milyen esetekben lehetne megengedni a terhességmegszakítást? Hogy oldják meg ezt a problémát nálunk.

5. Gyülekezési jog és egyesületi jog.

VDLP - 20.cikk. Emberi jogok mely csoportjába tartoznak ezek a jogok? Hogy vannak ezek a jogok érvényesítve és betartva nálunk? Mi biztosítja és segíti elő megvalósításukat a lakosság részére? Tüntesd fel az alapfeltételeket gyülekezet összehívásához, valamint egyesület és politikai párt megalapításához. Megengedett egy gyülekezetet, polgári egyesületet, politikai pártot feloszlatni vagy betiltani? Indokoljátok meg.

6. Jog a név védelméről, a magánélet és a családi élet tiszteletbentartásáról.

E jognak milyen jelentősége van a mai életben? Hogy értelmezitek ezeknek a jogoknak a megvalósíthatóságát? Mennyire van jogilag biztosítva nálunk ezen jogok betartása? Hozzatok fel példát a név, magánélet és családi élet védelméről, amikor nincs tiszteletben tartva.

7. Szabad gondolkodás, lelkismeret és vallásszabadság.

VDLP - 18.cikk. Mit értesz a felsorolt kifejezések alatt? Vallásszabadság nálunk a közelműltben. Tüntesd fel azokat az általános jogi előírásokat, amelyek módosítják a fenti szabadságokat nálunk, valamint nemzetközi szinten. Lehet nálunk a szabad gondolkodás, lelkismeret, vallásszabadság és vallási hovatartozás gyakorlását korlátozni? Véleményért lehet valakit büntetni? Ha igen vagy nem - indokold.

8. Szólásszabadságra és az információszerzésre való jog.

VDLP 19.cikk. Használtsd össze a szólásszabadságra és az információszerzésre való jogot a totalitárius és demokratikus államokban, mit értesz a cenzúra kifejezés alatt? Lehetséges a szólásszabadságra és információszerzésre való jogot, valamint az információterjesztést betiltani vagy korlátozni?

9. Választójog.

VDLP - 21.cikk. Magyarázzatok meg a következő kifejezéseket: általános, egyenlő, titkos, közvetlen szavazás. Milyenek a szabályok a szabad választások lebonyolítására? Kinek kell garantálnia a választások szabad és objektív lefolyását? Lehetnek a választások nem szabadok is?

10. Diszkrimináció, etnikai, faji,....előítéletek és emberi jogok.

VDLP - 1.,2.,7.cikk. Etnikai, faji és vallási előítéletek történelme. Hogy nyilvánul meg nálunk és a világban a faji, etnikai, vallási és a szociális diszkrimináció? Milyenek a lehetséges módszerek a megoldáshoz?

11. Tolerancia és megoldási lehetőségei.

Mit értesz a tolerancia - antitolerancia kifejezések alatt? Magyarázd el röviden a nem tolerancia társadalmi megnyilvánulásait, amelyek sértik az emberi jogokat (rasszizmus, antiszemizmus, fasizmus, xenofóbia, kizsákmányolás). Találkoztál már a felsorolt anti- tolerancia megnyilvánulásával az emberek viselkedésében (diszkrimináció, csipkelődés, elfogultság, zaklatás, áldozatkeresés, megszentségtelenítés, kirekesztés)? Az antitolerancia milyen konkrét megnyilvánulását tapasztaltad magad vagy észleltél a környezetedben?

12. Emberiség ellen elkövetett bűnök, háborús bűnök és emberi jogok.

Mely emberiség ellen elkövetett bűnök ismertek mint a legdrasztikusabbak a történelem során és a közelműltban? Lehet érvényesíteni a kolektív bűnösséggel alapeltet ezen a téren?

13. Menekültek és emberi jogok, mozgás és tartózkodás szabadság.

Nemzetközi dokumentumok a "menekült" szó meghatározására. Az 1951-es konvenció a menekült státuszról. Magyarázd el, mi a különböző a menekültek, háborús menekültek és kivándorlók között. A menekültek jelenléte nálunk félölesgés gazdasági teher? Mitől menekülnek az emberek? Mik a kötelezettségeink a menekültekkel szemben és miért?

14. Nemzeti és etnikai kisebbségjogok.

Nemzeti és etnikai kisebbségek ma védve vannak széleskörű nemzetközi és belföldi előírásokkal. Sorold fel az intézmények nevét, melyek biztosítják a nemzeti kisebbségek jogait. Melyek az alkotmányba foglalt alapvető nemzeti kisebbségjogok nálunk? Fejtsd ki, szerinted miért nincs garantálva az önrendelkezési jog a nemzeti kisebbségek számára.

15. Az alapvető jogokról és szabadságokról szóló jegyzék a Csehszlovák Federális köztársaságban az 1991- es évben.

1991. január 9.-én a CSSZFK federális szövetsége jóváhagyta az alapvető jogokról és szabad ságokról szóló jegyzéket, mint alkotmányos törvényt. Magyarázd el ezen okmány jóváhagyásának okát és fontosságát! Milyen problémákat foglal magában ez a jegyzék? Hogy oldja meg a legjelentősebb problémákat (halálbüntetés, terhességmegszakítás)? Nemzetközi dokumentumokhoz és törvényeinkhez való viszonyulás?

Príloha č. 4

Kritériá pre hodnotenie eseje

1. Analýza otázky

5 bodov	- Odpoveď je analytická v celej eseji.
4 body	- Odpoveď nie je dostatočne analytická a pokúša sa zodpovedať na úplne inú otázku.
3 body	- Odpoveď nie je dostatočná a úplná, napr. v závere.
2 body	- Odpoveď je len narativna (rozprávačská, epická), ale s celkom správnymi a relevantnými informáciami.
1 bod	- Narativná odpoveď s časťami, ktoré mohli byť spomenuté.
0 bodov	- Stručná a veľmi narativná odpoveď.

2. Použitie argumentácie a dôkazov

5 bodov	- Odpoveď je podporená výbornou argumentáciou a s použitím dôkazov.
4 body	- Odpoveď obsahuje dobrú argumentáciu a použitie dôkazov.
3 body	- V odpovedi sa sporadicky nachádza argumentácia, alebo dôkazy tvrdení.
2 body	- Odpoveď sa pokúša uviesť dôkazy a argumenty, ale veľmi slabo.
1 bod	- Tvrdenia bez udania dôvodov.
0 bodov	- Práca obsahuje nelogické tvrdenia

3. Kompozícia a štýl

5 bodov	- Vynikajúca kompozícia a hladký štýl v práci.
4 body	- Dobrá kompozícia a štýl.
3 body	- Nejasný štýl s dobrou kompozíciou, alebo nejasná kompozícia s dobrým štýlom.
2 body	- Je možné nájsť určité prvky kompozície, napr. v závere,
ale celkovo je práca nejasná.
1 bod	- Nejasná kompozícia a štýl, ale práca je zrozumiteľná.
0 bodov	- Nejasná kompozícia a štýl, práca nie je dobre zrozumiteľná.

4. Originálnosť myšlienok

5 bodov	- Preukázané vynikajúce myšlenie v celej práci.
4 body	- V práci je preukázané vcelku dobré myšlenie s niektorými dobrými myšlienkami.
3 body	- Preukádzanie, že autor premýšľal pri písaní eseje.
2 body	- Vlastné myšlenky sa nachádzajú len v jednej časti, napr. v závere.
1 bod	- V práci sa nachádzajú idei vzťahujúce sa k problému.
0 bodov	- Preukázané slabé premýšľanie.

5. Vedomosti

5 bodov	- Preukázané vynikajúce vedomosti k danej téme.
4 body	- Preukádzanie dobrých vedomostí k danej téme.
3 body	- Preukádzanie dobrých vedomostí, ale chýbajú určité skutočnosti, ktoré mohli byť spomenuté.
2 body	- Preukádzanie znalosti dôležitých skutočností.
1 bod	- Preukádzanie málo vedomostí vzťahujúcich sa k téme.
0 bodov	- Vedomosti vzťahujúce sa k téme sú veľmi slabé.

Pre potreby Olympiády ľudských práv stredoškolskej mládeže spracoval:

PhDr. Viliam Dolník, predseda Celoštátnej komisie Olympiády ľudských práv

Príloha č. 5

Súťažný poriadok celoštátneho finále

- Celoštátne kolo súťaže je dvojdňové a trojkolové.
- Súťažiaci sú elektronickým žrebovaním zaradení ku štyrom hodnotiacim porotám.
- Poradie určené elektronickým žrebovaním určuje aj číslo modelovej situácie.
- V prvý deň súťaže bude každý súťažiaci riešiť žrebovaním pridelenú modelovú situáciu.
- Porota sa skladá zo štyroch členov.
- Každý člen poroty má k dispozícii 0 až 25 bodov na každého súťažiaceho.
- Každý súťažiaci môže získať v prvý deň maximálne 100 bodov.
- V druhý deň súťaže v druhom kole budú súťažiaci prezentovať a obhajovať svoje eseje.
- V tomto kole možno získať tiež maximálne 100 bodov.
- Súťažiaci, ktorí sa v jednotlivých hodnotiacich porotách umiestnili na prvom mieste a druhom mieste postupujú do 3. kola pred viacčlennou porotou.
- Obsahom tretieho kola je riešenie úloh z Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu pred 8-člennou komisiou.
- Porota po 3. kole stanoví definitívne poradie na 1. až 8. mieste.
- Pri rovnosti bodov rozhoduje vyšší počet bodov z riešenia modelovej situácie.
- Zverejňujú sa konečné výsledky.
- Ceny: **1. - 3.miesto:** krátky študijný pobyt vo Frankfurte nad Mohanom, diplom, knihy a vecné ceny
- **4. - 8.miesto:** účasť na seminári „Výchova k ľudským právam“ v Primorsku, knihy, vecné ceny, čestné uznanie
- **9. - 40. miesto:** čestné uznanie, knihy, darčekové predmety, tričká s logom OĽP
- **Osobitné ceny:** **Cena Podpredsedu vlády pre ľudské práva** za 1. miesto a najlepšiu eseju,
Cena primátora mesta Liptovský Mikuláš za najlepšiu eseju

Príloha č. 5

Vyhodnotenie ankety

Anketa bola zameraná k odrazu realizácie zámeru celého projektu vo vedomí zúčastnených na tomto podujatí. Cieľom bolo zmapovať náročnú nastúpenú cestu k poznaniu ľudských práv a zmysel ich presadzovania v myslení mládeže. Primerané prostredie, spoločenské ohodnotenie a organizačné zabezpečenie sa plne odrazili vo výsledkoch ankety. Súčasne anketa dala aj podnet na udržanie vysokej úrovne podujatia a hľadania ďalších možností na ešte väčšie uspokojenie súťažiacich hlavne v poslednom bode ankety „8. Návrhy na zlepšenie pre budúce OLP“. Prvý bod ankety sa týkal zaradenia účastníka, čo je aj meno jednotlivých stĺpcov v ilustrovaných tabuľkách,

Odpovede na 2. - 7. bod ankety sú v tabuľkách spracované v percentoch, ale percentuálna suma nie vždy je 100, nakoľko sa vyskytli prípady, že zúčastnený sa nevyjadril k danému bodu alebo uviedli aj viac možnosti a to v bode č. 4. Bod č. 8 bude predmetom ďalšieho spracovania k realizácii odporúčania do ďalších rokov.

2. OLP po organizačnej stránke hodnotím:

	súťažiaci	pedag. dozor	porota	hostia
a) velmi dobre	81,2 %	100 %	100 %	100 %
b) dobre	18,8 %			
c) vyhovujúco				
d) zle				

3. OLP po odbornej stránke hodnotím:

	súťažiaci	pedag.dozor	porota	hostia
a) velmi dobre	68,7 %	73,4 %	85,8 %	100 %
b) dobre	18,7 %	26,6 %	14,2 %	
c) vyhovujúco	6,2 %			
d) zle				

4. Čo sa Vám na OLP najviac páčilo?

	súťažiaci	pedag. dozor	porota	hostia
a) Možnosť kontaktovať sa s novými spolužiakmi	68,7 %			
b) Stretnutie so zaujímavými odborníkmi	56,2 %	60 %	14,2 %	66,6 %
c) Celková atmosféra podujatia	56,2 %	53,3 %	100 %	33,3 %
d) Spoločenský program	12,5 %		14,2 %	
e) Priebeh samotnej súťaže	12,5 %	46,7 %	28,4 %	33,3 %
f) Iné,možnosť porovnávania informácií a názorov	31,2 %	40 %		

5. Ako hodnotíte činnosti hodnotiacej poroty?

	súťažiaci	pedag. dozor	porota	hostia
a) Hodnotiaca porota bola spravodlivá	25 %	40 %	71,6 %	33,3 %
b) Hodnotiaca porota bola prístupná	56,2 %	53,3 %	28,4 %	66,6 %
c) Hodnotiaca porota bola príliš prísna	6,2 %			
d) Hodnotiaca porota bola neprístupná				
e) Hodnotiaca porota bola nespravodlivá	18,7 %			

6. Splnila OLP vaše očakávania?

	súťažiaci	pedag.dozor	porota	hostia
a) áno	93,7 %	100 %	100 %	100 %
b) nie	6,3 %			

7. Vyjadriťe pocity z tohto podujatia!

	súťažiaci	pedag.dozor	porota	hostia
a) cítil som sa velmi dobre	81,2 %	93,3 %	85,8 %	100 %
b) cítil som sa spokojný	12,5 %	6,7 %		
c) nemal som z toho dobrý pocit	6,3 %			

Pedagogický dozor

- meniť zloženie komisií
- dodržiavať čas odpovedí
- dať možnosť žrebovania tém pre súťažiacich
- porota musí mať eseje prečítané
- ubytovanie, strava, starostlivosť boli vynikajúce
- rovnocenné modelové situácie
- vzhľadom na stúpajúcu úroveň súťažiacich navrhujem z každej skupiny postup 3 súťažiacich do veľkého finále
- hodnotiace poroty by mali byť zostavené zo stredoškolských pedagógov a praktikov z tretieho sektoru, ktorí sa zaobrajú ľudskými právami v rôznych nadáciach.
- vysokoškolskí pedagógovia sú odtrhnutí od stredoškolskej reality
- pranie, aby budúce OLP boli na takej úrovni ako VII. ročník a tak vynikajúco organizované ako v tomto roku. Ďakujem
- nepridelovať témy k súťažiacim, využiť možnosť náhodného výberu
- udržať si tohoročnú úroveň. Bolo to super

Súťažiaci

- nabudúce by nemuseli niektoré obhajoby trvať viac než polhodinu, lebo sa to strašne natiahlo
- prezentovať vyrovnanejšie modelové situácie
- v porote by nemuseli sedieť českoslovakistickí židobolševici
- aby mal každý súťažiaci rovnakú modelovú situáciu
- upraviť systém výberu súťažiacich do veľkého finále, aby sa nestalo, že niekto postúpi s menším počtom bodov a iný vypadne s väčším počtom bodov
- inak stavané úlohy (na rovnakej úrovni)
- neskôr raňajky
- všetci by mali riešiť rovnakú prípadovú štúdiu
- všetko je výborné, snáď ešte väčšiu medializáciu
- naozaj klobúk dole pred organizátormi
- program bol príliš nabitý
- bolo by lepšie vsunúť medzi jednotlivé kolá voľný čas na oddych
- na eseje všetci rovnaký čas
- nabitý program, ale inak je všetko vynikajúce
- pozývať do poroty minuloročných súťažiacich

Členovia poroty a hostia

- v tomto roku bola latka organizovania OLP postavená veľmi vysoko
- tešíme sa na ďalší ročník
- nechať súťažiť pred dvoma porotami. Poroty sa stretnú s viacerými súťažiacimi a súťažiaci s viacerými porotcami. Objektivizuje sa hodnotenie
- sprecižovať účel finále súťaže
- publikovať najlepšie eseje študentov
- presne zadat úkol „projektu“

**Nedajte si
zobrať to
najlepšie
z hlavy**

program Hlavička

Veríme, že veľké hlavy nemôžu žiť len zo svojho talentu. A preto ich podporujeme. Ak aj vy patríte k vynikajúcim študentom, no nie ste v dobrej sociálnej situácii, môžete využiť nás štipendijný program Hlavička. Získajte štipendium 5 000 Sk mesačne počas celého akademického roka a zlepšite svoje podmienky na štúdium. My vám z hlavy určíte neodtrhnem.

Viac informácií získate na infolinke 0915 454 242 alebo na adrese projekty@nadaciaspp.sk. www.nadaciaspp.sk

Nadácia SPP
pomôžme spolu

Nadácia SPP sa zaujíma o aktívnych ľudí, ktorí majú schopnosti meniť realitu, v ktorej žijú, ale rovnako o ľudí, ktorí sú znevýhodnení a našu pomoc potrebujú. Víziou Nadácie je podpora, rozvoj a ochrana duchovných, kultúrnych a morálnych hodnôt na Slovensku a zmierňovanie dopadov ľahkých životných podmienok na ľudí prostredníctvom organizácií, ktoré presadzujú pozitívne dlhodobé a inovatívne zmeny v sociálnej oblasti.

Nadácia SPP vyvíja svoju činnosť v piatich oblastiach:

- Rozvoj a podpora vzdelávania
- Rozvoj a ochrana kultúrnych hodnôt
- Podpora a ochrana detí a mladých ľudí s postihnutím, podpora znevýhodnených skupín obyvateľstva
 - Ochrana zdravia
 - Podpora charitatívnych aktivít

V rámci týchto hlavných oblastí zamerania svojimi prostriedkami podporuje mimovládne organizácie, jednotlivcov, samosprávy, školy, univerzity, ako aj ďalšie subjekty formou otvorených grantových programov, do ktorých sa môže prihlásiť každý, kto splňa zverejnené kritériá programu, alebo priamou podporou partnerských projektov iných subjektov, pri ktorých sa Nadácia stotožňuje s verejnoprospešnou ideou projektu.

Príkladom zapojenia sa Nadácie SPP v oblasti vzdelávania je podpora 126 nadaných vysokoškolských študentov so znevýhodnenou sociálnou situáciou mesačným štipendiom 5 000 Sk v rámci štipendijného programu Nadácie SPP Hlavička, či priama podpora projektov ako Olympiáda ľudských práv, Mladí filantropi - YouthBank, Logistické laboratórium alebo Mladý podnikateľský nápad Eurowards 2004.

Nadácia SPP bola založená 19. novembra 2002, jej zakladateľkou je spoločnosť Slovenský plynárenský priemysel a.s. Od ráza snahu skvalitňovať firemnú kultúru a zodpovednosť spoločnosti.

Nadácia Jána Korca -

podpora talentovaných študentov energetiky a príbuzných odborov
s možnosťou profesionálnej stáže na špičkovom

európskom pracovisku

v oblasti jadrovej energetiky - **VUJE a.s.**

VUJE a.s. **vuje** **VUJE a.s.** **vuje** **VUJE a.s.** **vuje** **VUJE a.s.** **vuje**

Rezervujte si letenku
priamo na www.liptour.sk

Letenky do celého sveta

LIPTOUR cestovná kancelária, s.r.o.
Nám. Mieru 1, 031 01 Liptovský Mikuláš
tel: +421-44-5514141, 5514140